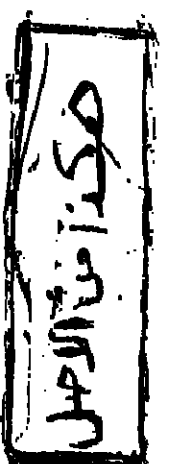

גליון מס. 152 • ו' טבת תשמ"ט • 15.12.88

שבועון ספורט

מעריב

בית"ר ת"א: זה קרה גם בשנות ה־40

רב־שיח ב"מעריב": הומור בספורט

לקראת בואה של "אסטון וילה"

מחמאות לדוני רוזנטל בכנס בשוודיה

גימיק הבחירות שלא בוצע

פוסטר: סגל נבחרת הכדורגל

השנה שלדורון ג'מצ'י

מעריב לילדים עמודים 21–23

CAMEL

CAMEL LIGHTS
LOW TAR CAMEL TASTE

CAMEL FILTERS
TURKISH & AMERICAN BLEND CIGARETTES

גלה את טעם ההרפתקה.
Discover the taste of adventure.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

כל בית"ר ת"א עובדת להכתרת בן־אמו

אלי בן־אמו: עדיין אין לו מנדל ברקורד

זה ישמע אולי קצת מפתיע, אבל מאמן בית"ר ת"א, יצחק שום, לא היה מרוצה בשבוע שעבר מכך, שרק החלוץ אלי בן־אמו, כבש כמעט את כל השערים לקבוצתו, העונה.

אחרי הנצחון בבאר־שבע (0–1), משער של...בן־אמו, אמר שום באסיפת השחקנים: "זה לא מספיק ששחקן אחד נותן את הגולים. גם הקשרים צריכים לתת. אם עוד שחקנים יתנו גולים, אז המצב שלנו יהיה הרבה יותר טוב".

דומה שדברי שום לא נפלו על אוזניים אטומות. עובדה: בית"ר ת"א ניצחה בשבת האחרונה 0–4 את הפועל טבריה, ורק את השער האחרון כבש...בן־אמו. הראשון אומנם היה עצמי, של יוסי אדרי מטבריה, ואחריו כבשו גם החלוץ ירון כהן והקשר ישראל מאיה. עד לפני במשחק עם טבריה היה יחס השערים הפנימי בבית"ר 8 שערים לבן־אמו מתוך 11, אחרי השבת היחס הוא 9 (בן־אמו) –מ־15 (כל בית"ר ת"א).

עוד לפני שבני טבק (מכבי ת"א) נצמד לבן־אמו בראש טבלת כובשי השערים, החליטו קפטן בית"ר ת"א נסים כהן וחבריו, לעשות הכל שבן־אמו יוכתר מלך השערים, בסוף העונה. נסים כהן הכטיח, שכל בעיטת 11 שתיפסק לזכות בית"ר ת"א, יבעט בן־אמו – אבל בינתיים, בית"ר ת"א עוד לא זכתה העונה ב"פנדל".

מחמאה לרוזנטל

רוני רוזנטל. מחמאה מקצועית

"רוני רוזנטל יכול לחדור ורך קיר". מחמאה זו קיבל החלוץ הישראלי של קבוצת סטנדרד ליאז' הבלגית, מהמאמן וולטר מיוז, שורץ של גי תיס, מאמן נבחרת בלגיה.

המחמאה הושמעה באוזני יו"ר אירגון המאמנים הישראלי, שמואל שטר והמאמן שלומי אדרי, בקונגרס אירגון המאמנים האירופי, שנערך לפני שבועיים בשוויץ.

מיוז הילל ושיבח רוזנטל וגם את שלום תקווה, שלדבריו "יתן הרבה צבע לליגה הבלגית". גם אלי אוחנה לא נשכח. עליו אמר מיוז: "אוחנה נחשב אצלנו לכוכב", והסביר מדוע אינו זוכה לשיחרור: "לא משחררים אותו, כי לא רוצים להראות שנכנעים לכל מי שמעמיד תנאי, שרוצה ללכת אם הוא לא משחק, וגם רוצים לחנך אותו".

באותו קונגרס נכחו גם מאמנים מיוגוסלאוויה. אך טבעי היה, ששני השמות שהוזכרו בשיחות עם הישראלים היו מיליאנקו מרחיץ' וראטיסלאב מאטיץ'. היוגוסלאווים, התפלאו איך הגיע מיחיץ' עד למישרה רמה, כמו אימון נבחרת ישראל. לעומת זאת הרעיפו שבחים על מאטיץ', מאמנה הנוכחי של הפועל ת"א. הם סיפרו שהוא נחשב בארצם לבר־סמכא ומקובל מאוד בקהיליית הכדורגל היוגוסלאווי.

הבקשה של גילרדי

שולי גילרדי. זמן למשפחה

עם הצטרפותו לסגל הנבחרת בכדורגל, ובעקבות המירוץ שאותו מנהלת קבוצתו, הפועל ר"ג, לעלייה לליגה הלאומית, החליט שוערה שמואל (שולי) גילרדי לקחת את הכדורגל ברצינות רבה יותר (לא שלא היה רציני לפני כן). לשם כך הוא מוכן אף לוותר על הכנסה כספית גדולה.

גילרדי, הוא היחיד משחקני הסגל שבעקבות מתנות האימונים של הנבחרת, נאלץ להעדר מעבודתו (נהג בקו 63 ב"דן"). מדי שבוע הוא נעדר מהעבודה ליומיים. ולרלג מסע הנבחרת לרומניה, נעדר אף שבוע.

גילרדי פנה איפוא אל מעסיקיו ב"דן" וביקש חופשה ללא תשלום לשלושה חודשים. פרק הזמן שדרש לא היה מקרי. הוא תיכנן אותה עד לאחר "משימת אוקיאניה". גילרדי מאמין שיוצב בשער הנבחרת (ובמקרה "הגרוע" יהיה מחליף). כן "מכסה" תקופה זאת את המירוץ עד לגמר־רגל בארצית (גילרדי מאמין שקבוצתו תצליח לשמור על מעמדה בראש הטבלה).

"קשה לי לחלק עצמי בין הפועל ר"ג, הנבחרת, העבודה והמשפחה. ההצלחה בנבחרת חשובה לי – ובטח שהעלייה ללאומית. אבל קשה לי להקריש גם זמן למשפחתי. עכשיו, במקום לעבוד, יהיה לי זמן למשפחה, לאישה ולילד", הסביר החלטתו.

ז'אנו – בעל החוב הגדול ביותר

מוריס ז'אנו. 100 אלף דולאר

כונסי הנכסים של הפועל ת"א קראו לנושים, באמצעות מודעה בעיתון, לפרט לפניהם את כל החובות שיש לאגודה כלפיהם. המועד האחרון היה בשבוע שעבר.

מכתב אחד ובו פירוט החובות קיבל עו"ד אבי פישר (אחד מכונסי הנכסים) מעו"ד אשר שור, פרקליטם של שישה משחקני הקבוצה, שבו נטען לחוב כולל של כרבע מיליון דולר שחייבת הפועל ת"א לשחקניה. המדובר רק בחובות מהעונה שעברה. הסכום כולל ריבית והצמדה, בהתאם לחוזה שיש לכל שחקן.

מאותו המכתב עולה, כי בעל החוב הגדול ביותר כיום בהפועל ת"א הוא מוריס ז'אנו. הפועל חייבת לו כ־100 אלף דולר: חובם של כל יתר חמשת השחקנים שעו"ד שור מייצג (קובי סגל, גילי לנדאו, יעקב אקהויז, אילן שוקרון ורמי ארמה), הרבה יותר קטן ונע בין 30 ל־40 אלף דולר כ"א. ■

בשער

דניאלה סיליבאש, מתעמלת הזהב של רומניה (עם שלל המדליות שלה מאולימפיאדת סיאול). בשבוע הבא, בסידרת הופעות בישראל

שבועספורט
מעריב

עורך: אלכס דורון
עריכה: טובי פולק
עריכה גרפית: לוסי לבקוביץ, יגאל אופיר
צלם: עדי אבישי
עורך מדור הספורט: אבי בטלהיים

מודעות: גילה שניידר וליאור סורני טל' 03-439474
כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

אלבום — סידרת המשואה על גל פשע חדש, סיגנון פשיעה לא מוכר, סוג של פושע שלא היה כמותו. מפחיד!

ג'יין אייר
JANE EYRE
אלבום כפול

אלבום — סידרת מופת. דרמה לכל המשפחה שאסור להחמיץ עפ"י סיפרה הקלאסי של הסופרת שרלוט ברונטה. אחד הסיפורים המפורסמים ביותר בעולם.

מותחן פעולה — שוד בנק ותפיסת נערה מתגלגת במקרה לאורח, טייס הליקופטר של תרומת שידור מקומית אשר חוזר לעברו כטייס קרב ומיד מתחיל במרדף הליקופטרים מרתק לחיים ולמוות להצלת הנערה.

אגתה כריסטי

עוד סרט שמקורו ב"מיסתורין" המעים והמעודן של אגתה כריסטי, על הבלשית הבתולה הזקנה מיס מרפל המצליחה להתעלות מעל בלשי המשטרה ועל עצמה ופותרת תעלומת רצח "ללא פיתרון". תגיעה לאוהדי אגתה כריסטי ומיס מרפל.

רובי ואוסוולד
EXTRA! PRESIDENT KENNEDY ASSASSINATED

גרשם ... הדרמה הגדולה של האומה האמריקאית, רצח הנשיא קנדי — מאחרה התעלומה האם רצה אותו לי הרווי אוסוולד לבדו, או היו לו שותפים? ג'ק רובי בירית אקדח אחת השאיר אחריו עד היום הרבה סימני שאלה.

גוליבר בארץ ליליפוט

האגדה המקסימה והכובשת לבבות ילדים ומבוגרים כאחד. סרט משלב שחקנים ומצולמים עפ"י ספרו בן 250 השנה של יונתן סוויפט אשר הפך לקלסיקה של סיפורי מסעות, דמיון והרפתקאות.

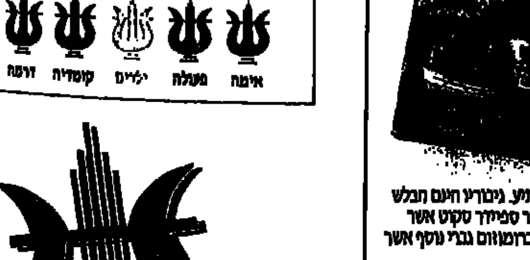

דרמה ... אמי. דרמה מרגשת על מאבק עיקש מעבודות לחירות. גבי פיטמן (סיסלי טייסון) אשה שנולדה עדיין בתקופת העבדות וזכתה להשתתף במאבק לזכויות האדם של שחורי ארה"ב בשנות ה־60.

בקרוב:

שיהיה בהצלחה
WISH ME LUCK
אלבום כפול

אלבום — במרכז דרמת איכות זאת השאלה מה גורם לנשים אזרחיות תמימות להצטרף ליחידת עילית מובחרת, לעזוב ילדה קטנה ובני משפחה ולהישלח לצרפת הכבושה — מאחורי קוי האויב הגרמני האכזר ולתרום למאבק המלחמתי תוך גילוי אומץ לב, גבורה והקרבה עצמית.

מותחן משטרתי מקורי ומפתיע. גיבוריו הינם הבלש הידוע בולמן והעבריין לשעבר ספיידר סקט אשר ניקרא "איש הדייזי" (בגלל כרומוזום גברי נוסף אשר גורם ליצר פעולות אלימות). סרט בילוש ופעולה על העולם התחתון הלונדוני.

המלון של פולטי 4

קלטת מס' 4 של סידרת ההמשך על המלון המטורף ביותר באנגליה (ובעולם כולו) נינן קליז (מחבורת "מונטי פייטון") כבזיל בעל המלון ממשיך להשתולל.

רב המרגלים ריילי
REILLY ACE OF SPIES

מותחן ... — מותחן אמיתי על אדם אמיתי שחי כדי לחיות בסכנה, ומת — כאגדה. סידני ריילי, גדול המרגלים שהעולם ידע אי פעם.

קח סרט טוב לשם שינוי

הד ארצי וידאו

מופק ע"י: החברה הכללית למוסיקה (1973) בע"מ רח' החילזון 4, רמת-גן. טל. 03-7525654

איור: גדעון עמיחי

גול עצמי

הספורט ועתונות הספורט חטפו גול עצמי בסימפוזיון "הומור בספורט" שערך "שבועספורט" בשבוע שעבר ■ ד"ר מנחם לס, אריה מליניאק ואביב הברון, הנפיקו כמה מסקנות עגומות ■ בארץ, הספורט יותר רציני מהכל: אפשר לצחוק על דוד לוי ועל יצחק שמיר, אבל תנסה לצחוק על שמעון מזרחי ■ כולם כאן היסטריים, לחוצים ורציניים ■ בפעם האחרונה שהברון זוכר שחקן מחייך זה היה אודי אשש מבית"ר ירושלים, שתפס לרוני לוי בביצים וחייך כדי שהשופט לא יתפוס אותו

משה גורלי

הומור בספורט והומור בעתונות הספורט. זה הנושא. לא, אין הכוונה חלילה לעשות צחוק מהספורט (את זה ממילא עושים העסקנים, המאמנים, המתקנים והשחקנים) – אלא לדבר ולעשות ספורט ברוח נינוחה, קלילה ומבודחת יותר. הדבר היה אפשרי אילו הספורט בישראל היה בידור, כמו הפוליטיקה למשל.

אבל, לא. הספורט כאן הוא מלחמת עולם. תחום שנתון בידי אנשים קודרים, היסטריים, לחוצים ורציניים עד אימה. נטולי כושר התבדחות עצמית, שלא לדבר על התבדחות מצד הזולת. גם העתונות מתייחסת אליהם ככאלה. אפשר לעשות סאטירה מדוד לוי, לצחוק על שמיר ופרס ולבקר באכזריות את אריק שרון. האם ראיתם משהו דומה על שמעון מזרחי למשל? ספורט הוא אחרי הכל בידור, בכמה פעמים אתם נהנים וצוחקים בקריאת מדורי הספורט?

לדיון "הומור בספורט" שערך "שבועספורט", נבחרו משתתפים שהוכיחו שאפשר גם אחרת: אריה מליניאק (מעריב, טלוויזיה) – פרשן שמסוגל לצחוק על עצמו ועל אחרים ולכתוב משעשע מבלי לפגום ברצינות טיעוניו; ד"ר מנחם לס (ידיעות אחרונות) כותב צבע בכיף, אוירה ופרופילים; אביב הברון (סגן עורך העיר), גם עורך את מדור הספורט במקומון. האזינו והשתתפו, חברי מדור הספורט של מעריב, אבי מלר, טובי פולק, קובי שם טוב, עפר שלח, בן בפפית, אלי קמיר וגדעון עמיחי.

הרב־שיח הצליח להתעלות מעל לדיון אקדמאי ולדרגת שיחת "קוטראי" משעשעת. הספורט הישראלי ועתונות הספורט הישראלית, ספגה כאן גול עצמי.

מקור "הרע"

– אז ספורט זה בידור או לא?

מליניאק: מאיפה מתחילה כל הבעיה? – מהסודיות. בארה"ב אין דבר כזה. אם שחקן חותם על חוזה של מליון דולר מפרסמים אותו במסיבת עתונאים ומרימים כוסית לכבודו. בישראל, כשאיזה עתונאי מוצא איזה חוזה של שחקן מליגה ב', אחרי ששכב שבועיים במארבים בג'בלייה, מפרסמים זאת בעמוד הראשון כאילו חשפו איזה ווטרגייט. חוץ מהסודיות ישנם הרמויים של אנשי הספורט ועתונות הספורט. הדימויים לקוחים מהקרב על הגולן – להיות או לחדול, עם הגב לקיר ושטויות כאלה. מג'יק ג'ונסון, לפני המשחק השביעי נגד דטרויט דיבר על להיות או לחדול? – הוא אמר שספורט זה בידור וטוב שיש משחק שביעי שיהיה עוד קצת בידור לחבר'ה. זה משקף גישה נכונה. בארץ, הספורט יותר רציני מהכל, מהעסקים, מהפוליטיקה. אפשר לצחוק על דוד לוי ועל יצחק שמיר, אבל תנסה לצחוק על שמעון מזרחי.

הברון: לספורט בישראל קשה לקרוא בידור. איזה בידור זה כשדוחפים אותך רבע שעה בקופה ואח"כ עוד רבע שעה בכניסה. כשאתה כבר מתיישב במקום, אם יש לך בכלל מקום, או קליפות הגרעינים מתחילות לעוף לתוך האוזניים ואם אתה עוד מנסה לספר בדיחה או בר"כ, בעיקר בימק"א, אתה מתחיל אותה בשורה 18 וגומר בשורה 8.

– האם יש קליינטים להומור?

לס: אנשים כאן לא מסוגלים לקבל הומור. אחרי שד"ר ג'יי עזב את פילדלפיה, כתבתי שהיא כמו קרית־מוצקין, מקום שכולם יודעים איפה זה אבל איש לא יבוא לשם בלי סיבה. ראש העיר הגיב במכתב של 3 עמודים ל"ידיעות": כדאי שמנחם לס הבת־גלימי יקפוץ לביקור בקרית־מוצקין ויראה מה בנינו, את הכיכר החדשה... כתבתי פעם שהמאמנים בארץ נמוכים ולכן יש להם נשמה של גארדים. מאז לא שוכחים לי את זה. אנחנו מדינה קטנה, כולם מכירים את כולם וצריך להיזהר. כשאני כותב, אני חושב פעמיים. איך אפשר לבקר אנשים כשמלוק ומזרחי ולהישאר חבר שלהם?

מליניאק: כשאני מסתכל על קהל הקוראים שלי ובעיקר שחקנים ומאמנים, אני רואה שאין עם מי לצחוק. אתה יכול להתלוצץ על חשבונם, אבל גם אם הם יודעים שהכוונה שלך טובה הם נפגעים. ואז אתה עושה את החשבון: האם כדאי בשביל רגע אחד של צחוק לבכות כל השנה. האנשים פה לא שוכחים כלום. ישמרו לך טינה ויחפשו כל הזמן להכניס לך חזרה. יש פה הרבה צחוק בספורט, אבל אין עם מי. בארה"ב כולם יודעים לצחוק על כולם ואפילו מראיין על מרואיין בשידור ישיר. לוקחים זאת כבריחה ושוכחים. בטלוויזיה יוצאות לי לפעמים, באופן הכי טבעי, התחכמויות ואז אני מקבל נזיפות שחס וחלילה להיזהר בדברים שלא עוברים בטלוויזיה. כשאני מסתכל על השדרים בסי.בי.אס. אני משתגע מקנאה. לדעתי, שדרן ופרשן בטלוויזיה לא צריכים בכלל לדבר על המשחק. צריכים לשבת כשני הזקנים מהחבובות ולצחוק על כל העולם ובדרך אגב להתייחס למשחק.

אין מאמן מחייך

הברון: בטלוויזיה דווקא יש הומור. אריבל זה הומור ויש גם גרטל, שזה בדיחה. על אריבל רואים שכל הזמן הוא עוצר עצמו כדי שלא ייפלט לו משהו שלא עובר את קנה המידה הלאומי. לי לעומת זאת יש יתרון: אותי לא מכירים ולכן אני עושה חשבון רק לעצמי. אבל התופעה מוכרת. גיורא שפיגל לא מדבר עם "העיר" כי אשר לוי כתב פעם משהו על מכבי שהוא לא אהב. מאז "העיר" מחוק, מבחינתו. ואם נחזור למאמנים ולשחקנים, הרי שקשה למצוא מאמן שמחייך – ואם הוא מחייך כבר אינו מאמן. בפעם האחרונה שאני זוכר שחקן מחייך זה היה אודי אשש מבית"ר ירושלים, שתפס לרוני לוי בביצים וחייך, כדי שהשופט לא יתפוס אותו. זה הקהל שאתה מתמודד איתו וזה גם הקהל שבא למגרשים.

קריקטוריסטים מדברים

יעקב פרקש (זאב) וגדעון עמיחי מפרסמים בקביעות קריקטורות־ספורט ב"הארץ" ו"מעריב".

זאב: הומור זה לדעת לצחוק כשדורכים על היבלת שלך. פה צוחקים רק כשדורכים על יבלות של אחרים.

גדעון: פעם, בהקשר של פסח, ציירתי 4 קבוצות כנגד 4 הבנים מההגדה. במקרה, בית"ר ירושלים יצא 'הרשע'. למחרת הגיעו עשרות טלפונים שאיימו לשרוף את "מעריב".

אורחי הדיון – בעיני זאב

אביב הברון · אריה מליניאק · ד"ר מנחם לס

דלות החומר

אבי מלר: בעתונות האיכות האנגלית, יש מדור שבועי של ציטוטי השבוע בספורט. הברקות כמו המשפט האלמותי שטבע ביל שאנקלי הגדול: "הכדורגל זה לא ענין של חיים ומוות, אלא הרבה יותר מזה". מישהו מצליח להיזכר במשהו דומה כאן? באיזה משפט שנון במיוחד, שאמר מאמן או ספורטאי ישראלי?

לס: לפני כשנה הצעתי משהו הומוריסטי: לערוך לספורטאים משאל שלא קשור בספורט. למשל – אם היו מכניסים אותך למכונת זמן לאיזו תקופה היית חוזר. מהתשובות שקיבלתי, החלטתי לגנוז את הרעיון. הספורטאים כאן פשוט חסרי 'פרסונאליטי', לא מסוגלים להגיד משהו שתוכל ליהנות ממנו.

חדשות הספורט ומבט ספורט

לס: בזמננו היה רק "חדשות הספורט", עיתון הספורט היחיד בארץ שכולם חיכו לו, במיוחד ביום א'. היו שם כותבים כיוחר ברנר ויהודה גבאי, שהיו כוכבים. הילת הכוכבים בעתונות הספורט כמעט שלא קיימת היום, למרות העובדה שסגנון הכתיבה ב"חדשות הספורט" היה יבש ועובדתי מאד והיום הכתיבה יותר אישית. הסיבה היא אולי ריבוי הכותבים ומיעוט הקוראים. מי הכותבים? – בד"כ חובבי ספורט שהתחילו לכתוב, קיבלו ג'וב והיו לעתונאים, בלי הרקע המקצועי המתאים מבחינת השפה ומהבחינה המקצועית. לרובם אין גם מספיק שטח לכתוב ואין בטחון עצמי. לרובם גם אין חופש, כמו שיש לי או למליניאק.

הברון: הייתי מעורב לפני כמה שנים עם רמי רוטהולץ בירחון בשם "מבט ספורט". גם אריה ומלר נתנו שם. זה היה הומור, זה היה מתוחכם ואחרי שנה זה פשוט נגמר.

– למה?

אנחנו דווקא היינו בסדר. אולי ההפצה שעבדה רע ואולי אוהד הכדורגל שפתח את העמודים הנפלאים האלה בכרום, עם צילומי הצבע ופשוט בהה בטכסט.

– כשאתה עושה עיתון, אתה חושב מי הקורא שלך ומה הוא רוצה?

– הקהל שלי זה אני. אני כותב מה שאני נהגה לקרוא.

– ואם תעשה כך גם עתון שתצטרך למכור? – כן. עשיתי פעם עתון כזה והוא כאמור לא הגיע לשום מקום, אבל אני אישית לא יכול לעשות שום עתון אחר. יש לי בעיה עם זה.

לא יותר מבריחה

הספורט הישראלי ברובו, אולי כמו הפוליטיקה שלנו, הוא כל כך מצחיק בעצמו, עד ששום הומור לא יכול להתחרות אתו. הספורט הוא הרי כאילו ספורט, אז אפילו לגשש החיוור עם ה"כאילו" המפורסם שלהם אין סיכוי להתחרות ולהעלות חיוך.

הדבר הרציני היחיד בספורט הישראלי הוא הרצינות התהומית שבה רוב הספורטאים והעסקנים לוקחים את עצמם. הם מוכרחים, מסכנים, כי מי מוכן להודות שהוא לא הרבה יותר מבריחה.

יוסי שריד

הומור וביקורת

טובי פולק: פעם כתבתי על תופעה שנראתה לי כחוזרת אצל צביקה שרף והיא: להפסיד משחקים בשניות הסיום. תגובתו היתה: היית פעם מאמן כדורסל? – כלומר, אין לך זכות לכתוב אלא אם אימנת. אם כך פני הדברים אף אחד לא יכול לכתוב חוץ ממליניאק.

מליניאק: שטיינייץ כתב שגם אני לא יכול לכתוב, כי אני מאמן רק בארציה. ובעניין יכולת המאמנים לקבל ביקורת, הם מתחלקים לשניים: כאלה שיש להם קרדיט וכאלה שאין להם. מי שיש לו, יכול לבוא בסוף משחק ולהגיד "אני אשם", ולצאת גבר. מי שאין לו, יגיד "אני אשם" וילך הביתה. אם מאמן אומר "זה שיקול של מאמן", ומסרב לפרט, סימן שאינו מרגיש בטוח. אם היה מרגיש בטוח אולי היה גם צוחק על עצמו.

עפר שלח: בארה"ב מעריכים בעיקר הומור על חשבון עצמך. סיפור אופייני ונהדר הוא הסיפור על ג'ים ולוואנו, מאמן קבוצת הכדורסל של מכללת צפון קרוליינה סטייט – אחד המאמנים הנערצים באמריקה ואיש שמשכורתו עוברת את חצי המיליון לשנה (בדולרים). הוא מרשה לעצמו לצחוק על עצמו. "לראשונה כשיצאתי לבחון שחקן, סיפר ולוואנו לריוויד לטרמן בטלוויזיה, אמרו לי: יש בחור אחד בלונג איילנד שאתה חייב להשיג'. נסעתי לשם וראיתי אותו. 'לא רציני', אמרתי לעוזרי. 'דוזה מרי, ולא יהיה אף פעם שחקן'. במקומו גייסתי אחר, לארי שפיגל, ודאי שמעת עליו, מאור גדול בכדורסל. מנער ההוא, שלא גייסתי באמת, לא יצא הרבה. שמו היה ג'וליוס ארווינג".

– מעמדו החברתי של הספורט בישראל שקוע בהיררכיה של תרבויות הפנאי, הוא הנמוך והנחות ביותר. מה קורה באמריקה?

עפר שלח: על היחס לספורט בארה"ב ילמדו אולי שני הסיפורים הבאים: ריצ'רד ניכסון, נשיא לשעבר, הגיע למשחק בייסבול של הניו־יורק מטס והוזמן לפרשן בטלוויזיה. אחרי שגילה ידע מזהיר במשחק, התרווח ניכסון בכסאו ואמר, בשיא התרגשות: "כל מה שעשיתי עד עכשיו וכל מה שעברתי היה כדאי, ולו רק משום שאלה הביאו אותי להגשמת החלום הזה: לשדר משחק בייסבול". הנשיא רייגן, לשעבר שדרן ספורט בשיקאגו, נוהג לכנות עצמו "שדר לשעבר של השיקגו קאבס". לקאבס, אחת משתי קבוצות הבייסבול של שיקאגו, יש שדר שלוי בשם הארי קארי. אשתקד לקה קארי בליבו ונעדר מהמיקרופון שלושה חודשים. התחנה החליפה אותו בסידרה של סלבריטיס, שכל אחד מהם פירשן משחק אחר. ביניהם היו בדרנים, עיתונאים ופוליטיקאים. אחד מאלה היה ג'ורג' וויל, פרשן פוליטי מהנקראים ביותר באמריקה, משהו כמו יואל מרכוס כפול ההפרש בינינו לאמריקה. "היום באתי לעבודה הרצינית באמת", אמר וויל, שהגיע לתא השידור מצוייד בערימות סטטיסטיקה וביריע של אוהד רב שנים. את מבחן הפרשנות, אין צורך לומר, עבר בהצלחה מרשימה.

צביטה בלב

לס: בישראל כששואלים אותי אם אני כותב ספורט, אני מרגיש צביטה בלבו צורך להתנצל ולהסביר שאני גם פרופסור וגם מנהל מתנות קייץ. בארה"ב, הייתי גאה מאד לומר שאני כתב ספורט. המעמד שלנו נחות. אני בטוח שגם אתם, ככתבי ספורט, נשאלים מתי תעשו סוף סוף משהו רציני. בארה"ב הספורט הוא עיסוק מכובד, המעמד האינטלקטואלי של מאמנים וספורטאים גבוה יותר, ועתונות הספורט, ברמה גבוהה יותר. האחד קשור בשני, כך גם אצלנו, האחד קשור בשני, אבל ברמה הנמוכה ביותר.

מליניאק: פעם פגשתי בארה"ב שתי זקנות בנות 70 שדיברו על כדורסל בהתלהבות ובהבנה שלא היתה מביישת את בכירי הפרשנים פה. כשסיפרתי שהייתי נאשיונאל קוץ', התרגשו כאילו זכו לרוור עם השכינה בכבודה ובעצמה ולא חשוב שמדובר בקוץ' באיזה רפובליקת אבוקדו במזרח התיכון. זה מוכיח על המקום ועל הכבוד שיש לספורט בתרבות הכללית. כאן מתפלאים על זה שמי שמתעסק בספורט מסוגל בכלל לכתוב. ■

בית"ר. זה קרה בעונת 1944/5...

היו זמנים ובית"ר ת"א כבר הובילה את הליגה בביטחה. כבר הוכתרה לאלופת החורף. זה היה בעונת 1944/5. אז מה אם אריה חביב לא שמע על אחר, בני מזרחי; טורס לא שמע על לוניה דבורין וירון כהן שואל היום מי זה וורמש, קיצ'י או בוגדנוב?

משה לרר

אילו אפשר היה להוציא את המרים החומים, להתהדר שוב בדרגות הגונדר – היו רבים מטפסים וקולים ל"בוידעם" ועושים את זה. החזה, הרפוי מלשהו של בית"רים מאז ועד עולם, קיבל הנשמה. לתן האוויר מאיים לפוצץ את הראות מרוב גאווה. ונים משפשפים עיניים וצובטים את עצמם. לא מיונים. בית"ר ת"א אלופת הסיבוב הראשון בליגה הלאומית. מתי, מתי זה קרה בפעם האחרונה? – שואלים הוותיקים זה את זה.

לעורת כולם בא גם הפעם, כרגיל, נחום בית־הלוי. הוא, האיש אשר על ההיסטוריה, אומר זקף כל הכבוד למכבציהם־מעלליהם של בן־אמו, אוחן, טורס, ירון כהן, נסים כהן ועוד חברים טובים, מה היו דברים מעולם.

בית"ר של שנות הארבעים היתה קבוצה טובה גם קנה מידה. צעירה אמנם בשנים משתי התל־אביביות הוותיקות ממנה – מכבי והפועל – אך שתה בעלת ייחוד וקהל פאנאטי שראה בבחורים עם סמל המנורה על החזה לא רק קבוצת כדורגל, אלא חבורת צעירים המייצגת את ארץ ישראל הלוחמת במנדט הבריטי.

כבר בשנה הראשונה לעלייתה מן הליגה השניה, זכה בית"ר ת"א להישג כביר: משחק הגמר על גביע הארץ־ישראלי הפגיש אותה עם מכבי ת"א לדרבי שהתקיים באיצטדיון המכביה.

לעיני 7000 צופים נלהבים, התייצבו שתי התל־אביביות לגמר ראשון ביניהן. בית"ר הובילה 1:0 משער של מרדכי, אך ג'רי בית־הלוי הישווה. לבית"ר היתה שורת חלוצים מסוכנת ואברהם ויינטנר העלה אותה ל־2:1. עוד הבית"רים וקהלם מהללים והנה פרץ נתן פנץ כסערה, עבר שלושה מגיני מכבי ומול השוער ג'ו סידי קבע 3:1 וזכייה ראשונה בגביע.

בית"ר ת"א חזרה וכבשה את הגביע כעבור שנתיים. בגלל שיקולים שהיו רחוקים מלהיות ספורטיביים – הורחקה אחת הפייבוריטיות, מכבי ת"א, מהמשחקים ואת מקומה בגמר תפסה מכבי חיפה. היתה זו קבוצה חלשה ובית"ר לא התקשתה לקבוע שיא הבקעה, 12 מול 1, השריר וקיים עד היום הזה.

כל זה בגביע. הליגה – זו כבר אופרה אחרת, אשה של "כמעט"..

בית"ר ת"א כבר הובילה את הליגה בביטחה. כבר הוכתרה לאלופת החורף. בסדר, זה היה בעונת 1944/5, אז מה? אז מה אם אריה חביב לא שמע על אחד, בני מזרחי; טורס לא שמע על לוניה דבורין וירון כהן שואל היום מי זה וורמש, קיצ'י או טעטנס?

אין דבר. לומדים. הליגה התנהלה אז, ב־44/45, בשני מחוזות – צפון ודרום. הפועל ת"א לא רצתה לשחק עם בית"ר ת"א באותו מחוז ולכן שובצה בית"ר בליגה הדרומית והפועל בצפונית. שתי הקבוצות הובילו את הטבלה, עד שיום בהיר אחד הוחלט להקפיא את המצב. לא עוד ליגה. תירצו את זה במלת הקסם של אז: "המצב".

הסבר בית"רי ל"מצב": הריב בין מכבי להפועל עם להפסקת המשחקים. כך החמיצה בית"ר הזדמנות היסטורית להתמודד על אליפות הליגה.

אז קרימה ילדים. רוץ בן־אמו, רוץ בני טבק. גדולי של השבת הקרובה – שלכם. ■

נורדיה. מבין הדמויות הבולטות: המאמן לאיוש חס (עומד, ראשון משמאל) ולידו אברהם בוגדנוב. רביעי משמאל – נער צעיר שעתיד להתפרסם בשם נסים אלמליח. לידו, חמישי משמאל, חבלם ישראל (פישטה) וייס. ראשון מימין, שרגא (קיצ'י) גרינוולד ולידו ארנסט (ורמש) וויינברגר. כורע, ראשון מימין, ה"קפטן" לוניה דבורין.

נורדיה, על מה ולמה?

בשלהי שנת 1947, בחדשי הפירפור האחרונים של ממשלת המנדט בארץ־ישראל, הוחלט על פיזור סניפי בית"ר בארץ, שרבים מהם שימשו מחסה ומסווה לפעולות האירגון הצבאי הלאומי.

חובבי הספורט לא יכלו להשלים עם רוע הגזירה. בשעת ערב מאוחרת כונסה הנהלת בית"ר ת"א בביתו של צבי לנצ'נר, בעל קפה "לנצ'נר" ברחוב שינקין, מאז ומתמיד מעוז של אוהדי בית"ר. את השחקנים ייצג ה"קפטן" לוניה דבורין.

לנצ'נר אמר שאחרים מסניפי בית"ר בחולין כונו בשם "נורדיה" ומדוע לא להסב גם כאן את שם הקבוצה ל"נורדיה". הצעתו התקבלה.

גירסה אחרת אומרת שמקור השם "נורדיה" הוא בשכונה הגובלת עם מצודת זאב, לא הרחק מבניין המשביר לצרכן ברחוב דיזנגוף היום, שנקראה אז בשם זה.

בכל אופן – שינוי השם גרם לכך שהקבוצה נרשמה מחדש להתאחדות לכדורגל. עוד נאמר לשחקנים שמי שרוצה להיות חופשי ולהצטרף לקבוצה אחרת – חופשי לעשות צעד זה. כל שחקני בית"ר, להוציא אחד, חתמו מחדש בנורדיה. האחד שלא חתם ומאוחר יותר חצה את הקווים למכבי ת"א, היה יצחק שניאור, כיום אחד משני מאמני הנבחרת הלאומית.

אמרת היידוק, אמרת בית"ר, אמרת הכל

ספליט, עיר בסדר גודל של פתח־תקוה, השוכנת לחוף הים האדריאטי ביוגוסלאוויה, מוכרת אצלנו בעיקר בזכות קבוצת הכדורסל הייצוגית שלה, יוגופלסטיקה, אלופת יוגוסלאוויה ויריבתה של מכבי ת"א בבית הגמר.

אולם בשנות הארבעים נטלה את הבכורה בעיר קבוצת הכדורגל שנודעה בשמה "היידוק". היתה זו קבוצת הצבא היוגוסלאווי, שסיירה באיזור ואחרי סידרת משחקים במצרים – הגיעה לארץ־ישראל.

עוד בשהותה במצרים, אמר לה מוכתר, בכיר שחקני מצרים מקבוצת "נ.ס.ק." (נישיונל ספורט קלוב) קהיר: "בפלשתינה עליכם להיזהר מקבוצה אחת: בית"ר תל־אביב. זו קבוצה של פאשיסטים".

המלה "פאשיסטים" הציתה מיד את הדמיון אצל "היידוק", ששחקניה היו קומוניסטים. בבואה לארץ, שיחקה "היידוק" בשבת מול מכבי ת"א וגרמה לה להלם בנצחון גבוה 7:2.

למחרת, יום ראשון (6 במאי 1945, יומיים לפני סיום מלחמת העולם השניה, ואנחנו משחקים בכדורגל...) מתייצבת "היידוק" למשחקה השני בארץ, הטעם מול בית"ר תל־אביב.

אחרי 30 דקות מובילה בית"ר 4:0 קיצ'י (שרגא) גרינוולד, נתן פנץ, סימון אלפסי וארנסט (וורמש) ויינברגר כובשים שערים ושולחים את היוגוסלאווים חפויי ראש לחדרי ההלבשה. במחצית השניה הצליחו היוגוסלאווים רק להקטין ל־2:4, אך לא להמתיק את הגלולה המרה.

זה היה הנצחון הגדול, שהוטבע אפילו על גבי מדליות. ומני אז – אמרת היידוק, אמרת בית"ר, אמרת הכל...

Ξεκίνημα γιά τούς «κιτρινόμαυρους» στήν Εὐρώπη

Μέ τόν Γκάλη τόν Γιαννάκη καί τ' ἄλλα παιδιά...

צילום הכותרת שהופיעה בעתון הערב היווני "וראדיני" לפני המשחק הראשון בגביע אירופה בין אריס לדן־בוס. בצילום הגדול נראה פאנאיוטי יאנאקיס; בתמונה למטה, משמאל, ניקי גאליס.

דואו נשמה שוב בפעולה

הכותרת של "וראדיני" (וראדי־ערב, בתירגום קרוב ביוונית: מעריב) אומרת: "עם גאלי ויאנאקי זה צריך להיות אחרת". ואמנם – אם לשפוט על פי הנצחון הביתי הראשון על דן־בוס, אריס באמת נראית אחרת. קייס אקר (בוס, בוס, בוס), כמו כל שחקני סרטוחנבוס, הגיעו לסלוניקי באיחור של שעותיים בגלל ערפל שהתיישב על מסלולי ההמראה של הלניקון באתונה, והופתעו לראות את שמו של פאנאיוטי יאנאקי בהרכב ארי (יווני טוב אינו מבטא את ה"ס" בסיום – ועם יוונים ננהג כמו עם יוונים).

אחרי קיץ של מריבות, דרישות כספיות שלא נענו, בקשה לשחרור שנדחתה, הגיעו לבסוף הצדדים לידי פשרה: 750 אלף דולאר (כך פורסם, לא בהכרח נכון) לשנתיים ויאנאקי שוב שלנו, של ארי. בעוד שנתיים – יתעופף לו הפרפר, שיהיה אז בן 31, לכל כיוון שירצה. בשבוע הבא נראה שוב את "דואו נשמה" בפעולה.

או ברצלונה, ברצלונה

סיפור יפה על ברצלונה, בכמה שנים טובות צעירה יותר. באת למשחק מול הפועל רמת־גן במסגרת מחזיקות גביע (בעונת 1981/2). לרמת־גן לא משנה הפסד או נצחון. לבארסה זה משנה. נצחון יעלה אותם לחצי הגמר.

אריה גבעוני, אז הפועל ר"ג, מקבל טלפון על הבוקר. מישהו מראשי ברצלונה מבקש לשוחח אתו בבית המלון. טלפון לאיתן מגידו. "איתן, בוא. הם רוצים לדבר אתנו".

באו. יושבים הספרדים מול שני הישראלים ומפליגים בשבחה של... פאלמה. "אתם יודעים איזה מקום חלומי זה?" – אומרים־שואלים האורחים את המארחים. יודעים. "תוכלו לבלות שם יפה מאוד, אתם ובני המשפחה"... מבינים. "אז מה העניינים?" – בואנו, סניורס, אתם יודעים, אנחנו לא משחקים. יש לנו מאמן ועלינו לשוחח אתו.

דיברו או לא. הפועל רמת־גן ניצחה. הספרדים חזרו הביתה. איתן ואריה נשארו כאן.

תעודת כשרות

הרבה גבות הורמו כשראו שוב את מליניאק הגדול על המסך הקטן. ידוע שאנשי מכבי ת"א אינם רווים נחת מדברי הפרשנות של מליניאק. יכול להיות שהעניין כבר בתקירה, כשהנושא: מי התיר שובו של האריה למסך.

ומעניין לעניין באותו עניין, אם כי אצל האח הקטן. רדיו. שימי ריגר הוזמן על ידי מחלקת הספורט של "קול ישראל" להיות הפרשן במשחק מכבי־ברצלונה. מה שהיה ברור לשימי – לא היה ברור לשדר המשחק, גדעון הוד. הוא החליט שרק כהנא ילווה אותו בדברי פרשנות.

כדורסל + משה לרר

11 בעקבות אחד

צביק'ה ואאיטו הפעילו הטילו וטו על מיקרופון צמוד ב־60 השניות של פסק־הזמן. שני המאמנים סבורים שמה הם אומרים לשחקנים זה לא עניין לכל האומה. השחקנים צריכים לשמוע ותו לא.

יש בזה משהו. לפני שנים תיארתי כיצד שמר מישהו על תארו העולמי באיגרוף, רק משום שבחדר ההלבשה שלו היה מכשיר טלוויזיה בשנוי 39.99 $. אחד מעוזריו של האלוף ראה את הקרב בחדר ההלבשה והאזין להוראות שניתנו למתאגרף היריב. למחרת כתבו בעתונים שאם היו ליריב 39.99 $ – הוא היה היום אלוף עולם...

40 הדקות של מכבי וברצלונה ביד־אליהו, הן רק אחד חלקי 14 ממה שמצפה לנו העונה. רק 40 מבין 560 דקות ארוכות ומתישות, בלי לקחת בחשבון הארכות ואת שלב ארבע האחרונות, שלהן ייערך סבב משחקים בנפרד.

צביקה שרף אמר לי למחרת המשחק משהו מעין זה: טוב לנצח בנקודה מאשר להפסיד בנקודה. אני מסכים אתו. באותו לילה שבו לא התרחש הנס של מיקי מהעונה שעברה, בסביבות השעה 10.30, שמעתי כמה מאמנים אומרים שרצוי היה להפסיד בחצי נקודה. למה חצי? – כי זה כואב יותר מנקודה.

אלה הם, כמובן, הלא־מפרגנים ואנחנו מכירים אותם. המכנה המשותף למאמנים מהסוג הזה: כולם רוצים לאמן את מכבי ת"א; רק מעטים יכולים. הלא־מפרגנים מזוהים עם צד אחד. שלא כמו בפוליטיקה – שם עוד אפשר להקים ממשלה המכונה, משום מה, "אחדות" – אין בספורט אחדות. אין הפועל־מכבי ביחד. יש מכבי ויש הפועל. והר עם הר ניקאקדה ייפגשו.

אותם חכמים בלילה, על כוס בירה, מיהרו לפסוק את פסוקם לערב זה ("מה מרסר שיחק הערב?") ובסיום מסיבת הקיטורים רק שאלתי כמה דיוויזיות יש להם ומתי היתה הפעם האחרונה שהם לקחו TIME OUT בגביע אירופה.

לא ציפיתי לתשובה.

שאלה:

למה, טלוויזיה, להראות במוצ"ש 10 פעמים הלוך וחזור את הפאשלה של השופט הצ'כי שהרים רק שתי אצבעות ולא שלוש אחרי הזריקה של חן ליפין, ולא לתת 120 שניות ממשחק אחר שהיה בשבוע שעבר, זה שבו ניצחה הפועל ת"א באוסישקין את אולימפיאקוס?

הפירסומות על המגרש וסביבו הפריעו?

7 – שעה טובה

המשחק בין הפועל ת"א לאולימפיאקוס החל ב־19.00. מכבי וברצלונה שיחקו ב־20.45. איזו שעה מצאה יותר חן בעיני?

שבע כמובן. נוח יותר. לא הורג את כל הערב. אפשר להגיע אפילו להצגה שניה. 8.30 זה אף פעם לא 8.30. המשחק נמרח, מתמתח כמו גומי לעיסה. עד שמצליחים לצאת מהיכל הספורט תפקוק – השעה כבר קרובה ל־22.30.

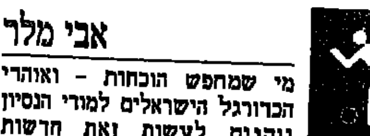
שעה טובה לבליינים, אך מה עם השאר?

המשחק באוסישקין לא החל במקרה ב־7. גם טובת הציבור לא עמדה לפני מארגניו. טובת הקופה של העמותה היא שהכריעה שלקהל יהיה ערב מוקדם. היוונים ביקשו לשדר את המשחק לארצם, הכינו לצורך זה שלטי פירסומות ואני לא מכיר גזבר שהיה אומר לא להצעה הכספית שהניחו לפניו.

כך או כך – שבע – שעה טובה.

טיילור בונה וילה

נא להכיר: אסטון־וילה, שתבוא להתמודד בשבוע הבא עם נבחרת ישראל בחיפה ■ מה ייחודה של קבוצה זו, מעמודי התווך של הכדורגל האנגלי ■ סיפורה של ה"וילה" בשנתיים האחרונות, קשור במנג'ר שלה, גראהם טיילור. מה הוא עשה וכיצד? ■ מי הם הכוכבים?

אבי מלר

מי שמחפש הוכחות – ואוהדי הכדורגל הישראלים למודי הנסיון נוהגים לעשות זאת חדשות לבקרים – שאסטון־וילה, המגיעה להתמודדות עם נבחרת ישראל, בשבוע הבא בחיפה, איננה סתם נמושה אנגלית, יכול, בראש ובראשונה, להסתייע בסטטיסטיקה המיידית, הווה אומר הרקורד של וילה העונה.

אמנם מקום במרכז הטבלה איננו אינדיקציה לשגשוג, אבל מה כדבר תוצאות העימותים הישירים של הוילה עם האריות שבחבורה האנגלית? – בבקשה: את נוריץ', המוליכה, שנוצחה רק פעם אחת בחוץ, רמסה אסטון־וילה לפני שבועיים, 3–1. את ארסנל, האלופה המיוערת של רבים, ניצחה העולה החדשה מבירמינגהאם בתיבורי, 3–2. מול השלישית, מילוול, הסתפקו חניכי גראהם טיילור ב־2–2, וגם ליברפול לא הצליחה לצאת מוילה פארק עם יותר מנקודה ושער, 1–1.

רקורד לא רע לקבוצה שחזרה השנה לליגה הראשונה, לאחר עונה־גלות אחת בשניה, ולמעשה רקורד המעיד כי כוונת מועדון הפאר מבירמינגהאם, לחדש נעוריו כקדם, איננה חלום רחוק כל־כך.

שבעה תארי אליפות

זה המקום גם לזכור כי אסטון־וילה איננו סתם עוד מועדון, כי אם אחד מעמודי התווך של הכדורגל האנגלי, שיכול בשקט ובבטחה להצטנף תחת אותו גג בו מסתופפים ליברפול, אברטון, מנצ'סטר יונייטד, ארסנל וטוטנהאם. וזאת על שום מה? – לא רק מפני שוילה הוא מראשוני המועדונים באנגליה – נוסד ב־1874 ונמנה עם מייסדי הליגה המקצוענית ב־1888 – אלא שמבט חטוף במסדרונותיו מגלה לא פחות משבעה תארי אליפות, שבע זכיות בגביע האנגלי, שלושה גביעי ליגה וגם גביע אירופה לאלופות אחד, די טרי דווקא.

שש שנים בלבד חלפו מאז באה הוילה לרוטרדם וניצחה את ביירן מינכן בגמר האלופות, ושבע שנים מאז שהיא הניפה את כתר האליפות האנגלי האחרון שלה ב־1981.

מאז עבר המועדון הכביר של בירמינגהאם תמורות רבות. וילה־פארק הוא מאצטדיוני היוקרה בבריטניה ולא בכדי מתקיים בו כמעט באופן מסורתי אחד משני משחקי חצי הגמר בגביע האנגלי. שינויים תכופים בסגל השחקנים, ואפילו תדירים יותר במנהלים – רון סאונדרס, קן בארטון, גראהם טרנר, גראהם טיילור – ירידה לליגת המשנה שנתפסה במועדון כאסון מקצועי ופיננסי, אך מייד התאוששות, רה־אירגון וחזרה למציאות ורודה יותר, בעזרת כלים ואמצעים שרק מועדון גדול ומבוסס יכול לנצלם.

מבחינה זאת לפחות, הסיפור של אסטון־וילה בשנתיים האחרונות – וזו ה"וילה" שמגיעה לישראל – הוא סיפורו של המנג'ר גראהם טיילור, שאחרי 9 שנות הצלחה מדהימה עם ווטפורד – מליגה רביעית לראשונה תוך 5 עונות ומיד אחרי כן סגנות וגמר גביע – ויתר על חוזה נוח, תנאים מרופדים והצ'ופרים של חיי לונדון, ולהמרז לנהל מועדון בליגה השניה שכל דבר זולת חזרה מיידית, כמו יו־יו, לליגה הראשונה, ייחשב עבורו כשלון בל־יכופר.

אבל טיילור הוכיח שהוא טיילור בכל מקום בו ייזורק, ואם צריך להתחיל לתפור חליפות לליגה הראשונה, הוא יעשה את זה. אחרי שהמשימה הטכנית הזו הושלמה, צריך לדאוג גם ליוקרה, לתדמית, להחזרת עטרה ליושנה – טיילור לא יברח מהאחריות. אדרבא, האתגר הזה הוא שרותף אותו בכדורגל, כמו שאמר בעצמו אחרי מספר שבועות בוילה־פארק: "כל כולי מוקדש עתה להפוך שוב את אסטון־וילה למועדון גדול. אשתי ריטה אומרת שאני זקוק רק לשני דברים בחיים: לסיכה, ולמילה האחרונה".

המקצועיות של טיילור, בכפיפה אחת עם העקשנות הנחושה והכאריזמה – ובאסטון־וילה היו לו לא מעט מאבקי כוח עם היו"ר הבלתי מתפשר דאג אליס שהועמד במקומו והעניק לבסוף יד חופשית למנהלו – חברו כדי להרביק על גבו של המנג'ר את תוית המועמד מספר אחד להחליף את בובי רובסון הכושל, כמנהל נבחרת אנגליה. באסטון־וילה מתפללים, איפוא, לשורת הצלחות מפתיעה של הנבחרת, שתשאיר את רובסון, ואת טיילור, על כסאם...

דגש על התקפה

הצלחת טיילור בוילה היא קודם כל תוצר של התפיסה הרומיננטית שלו ששמה דגש ראשון על חוד מושחז ומרכז שדה תוקפני. בשנותיו בווטפורד, קנה לעצמו מעריצים ומקטרגים כאחד על שיטת ה"בעט ורוץ", כביכול, שאימץ, אך בבירמינגהאם הוא סיגנן משהו את המדיניות, הוסיף לברק ולטכניקה נופך מוצק וקשוח, וקצר פירות גם על השדה וגם בין מבקריו, הסבורים שאסטון־וילה היא מודל יותר גמיש וריאלי של ווטפורד.

מכל מקום, וילה נמצאת היכן שנמצאת – בזכות שורות המתץ שלהו אמנם רק במקום ה־14 (זמני) בטבלה אך לזכותה מספר השערים (25) החמישי בטיבו בליגה הראשונה, כמו של נוריץ' הראשונה בדירוג. בעונת אשתקד, כשהשלימה את מבצע ההעפלה לליגה הראשונה, עשתה זאת בזכות הפרש השערים העדיף – כבשה 68 שערים ב־44 משחקים (רק מילוואל הבקיעה יותר).

שני אסים עיקריים – בהתקפה, כמובן. החלוץ הסקוטי אלן מקינלי נרכש מסלטיק ונעשה להיט כשכבש כבר 18 שערים העונה. לצידו פורח דייויד פלאט, חלוץ אלמוני שנולד באולדהאם, החל דרכו בקרו אלכסנדרה (הליגה הרביעית) ומשם נשלף והובא לוילה־פארק. הוא שכבש רביעיה לרשת איפסויץ', בגביע הליגה.

גם הרכישות האחרות היו בעלות אופי התקפי: אשתקד קנה טיילור את הקשר הדינמי סטיוארט גריי מבארנסלי והחלוץ־קשר אנדי גריי (הצעיר מקריסטאל־פאלאס ולא הסקוטי הותיק, בעל השם הזהה). המומחיות של כדורגלנים אלו היא במשחק קרקע משובח, אבל גם לבעיית הגובה בהתקפה יש לטיילור תשובה: גארי תומפסון שחום העור שעבר דרך קובנטרי ושפילד וונסדיי.

זוהר נוסף בקישור? – בבקשה: גורדון קאואנס הותיק (נבחרת אנגליה) הוחזר מבארי האיטלקית. ברזל תוקפני בהגנה? – השוער נייג'ל ספינק והבלם אלן אוואנס הם פליטי אליפות 1981 היחידים בקבוצה. טיילור רכש את קווין גייג' (צמד שערים לרשת נוריץ') מוימבלדון, את דרק מאונטפילד המצויין מאברטון, את מרטין קיאון הצעיר מארסנל והביא עימו ירושה מווטפורד – הבלם סטיב סימס.

וכך יש לאסטון־וילה קבוצה עם אחד ממצבי הרוח התוקפניים ביותר באנגליה כיום. ישראל, הא הוזהרת! ■

דויד פלאט. מאלמוניות לפריחה ▲ מנהל טיילור. מעריצים ומקטרגים באותה מידה ◄

3 נקודות | ברוריה ביגמן

"גימיק" הבחירות שלא בוצע

"מתעמלות הזהב" של רומניה – דניאלה סיליבאש, אורליה רובויה, גבריאלה פוטורק, קאמליה ויניה, אוגניה גוליאה וצ'לסטינה פופא – שזכו במדלית הכסף הקבוצתית וב־8 מדליות אישיות (3 זהב) באולימפיאדת סיאול, אמורות להגיע לישראל אור ליום א', לסידרה של ארבע הופעות ראווה, הראשונות שלהן, אחרי ההצלחה הגדולה.

"שלוש נקודות" מביא לראשונה את הסיפור שקדם להבאתן, דווקא עתה. כחודשיים לפני סיאול גובש רעיון להביא ארצה שלוש מתעמלות רומניות, שני מתעמלים קוריאנים, שניים מארה"ב וארבעה מהונגריה, לשתי הופעות, שיהוו "גימיק פירסומי", במסע הבחירות של המערך. ההופעה נועדה להתקיים יומיים לפני הבחירות.

מכתבי הזמנה הרשמיים למתעמלים נמסרו להם בסיאול. הסכמה הגיעה מהקוריאנים, האמריקנים והרומניות. אנשי המערך שתיכננו את ה"גימיק" ביקשו להפגיש את שמעון פרס ויצחק רבין עם הספורטאים האורחים. המבצע כולו אמור היה לעלות כ־100 אלף דולר. האמרגן שטיפל בענין ראה בזה סיכון עצום, מה עוד שנאמר לו שמיפלגת העבודה מוכנה להשקיע ב"גימיק" זה רק כ־20 אלף ש"ח. בעקבות זאת נשלחו הודעות טלקס לכל המוזמנים, על רחיית האירוע.

מנכ"ל הפועל יצחק אופק מכחיש את הסיפור.

דניאלה סיליבאש על הקורה. הסכמה בסיאול

וולי הבד

מכנסים חליפה למוטי דניאל (צילם: יונתן שאול)

כדורסלני הנבחרת הלאומית ונבחרת העתודה ייצאו לטורנירים הבינלאומיים בפאריס ו־וורשה מחוייטים טיפ־טופ.

בסוף השבוע שעבר הגיע למכון וינגייט חייט, מיצרן החליפות "הבגד מושק", ונטל מידות לכדורסלנים. הוא עשה חישוב מהיר ומצא שעבור שתי הנבחרות הוא יתפור חליפות מ־100 מטר בד והעיר כי אינו רגיל לתפור חליפות לענקים שכאלה.

לכדורסלנים הישראלים החובקים את גבול שני המטרים הוא נזקק ל־2.60 מ' בד לכל חליפה, וכבר אז הרים גבה נוכח המידות הגדולות. כשהגיע למרוד את "המגדלים" לאבן מרסר והאווי לאסוף, כמעט שאיבד את הצפון: השניים יזללו לו 3.80 מ' בד כ"א.

יאדזוגלו נחקר אם בא בשליחות ריגול

סטיב יאדזוגלו. מרגלים ביד אליהו (צילם: עדי אבישי)

סטיב יארזוגלו, מאמן אולימפיאקוס פיראוס ששיחקה בשבוע שעבר עם הפועל ת"א באוסישקין, לא ידע שלמחרת המשחק מארחת מכבי ת"א את ברצלונה ביד־אליהו.

הוא היה מעונין להישאר בישראל 24 שעות נוספות, כדי לחזות במשחק וניגש למשרדי "אל־על" כדי לבדוק אם יוכל להשאר בארץ. הוסבר לו שהגיע לישראל בכרטיס קבוצתי ואינו יכול לצי את לשנותו.

הוא סיפר שבמהלך בריקת הכרטיס, נשאל אם ברצונו להישאר בארץ, כדי לבצע שליחות־ריגול לטובת אריס סאלוניקי, שתארח בישראל בשבוע הבא.

יארזוגלו "הרגיע" את המתעניינים ואמר שהוא בטוח שביציע ביד־אליהו יהיו מרגלים מטעם אריס, והיא אינה צריכה להשתמש בשרותיו.

מלחמות עסקנים השאירו אותה בארץ

פראנסין גארט. הויכוח עלה לטונים גבוהים (צילם: ישראל מלובני)

פראנסין גארט מהפועל קרית־ביאליק, סגנית אלופת ישראל בהתעמלות, נפלה קורבן למלחמת העסקנים־מאמנים בענף – ולא יצאה לתחרות הבינלאומית היוקרתית "בלומה", שהיתה בברצלונה בשבת. בתחרות אמור היה להשתתף גם מתעמל, אך איגוד ההתעמלות החליט לוותר עליו, בעקבות החרמת אליפות הפועל, לפני שבועיים בידי מתעמלי הנבחרת.

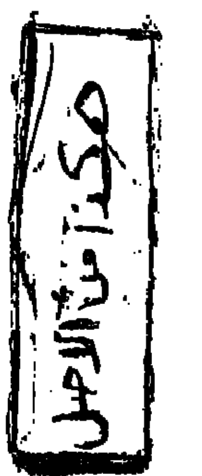
מאחורי ההחלטה להשאיר את גארט בארץ היה גם מבצע של חיסול חשבונות עם אישים בענף. יו"ד האיגוד מלך זיו פנה לסלומון סטולור, מ"מ יו"ר הנהלת ההתאחדות לספורט וביקשו להסדיר את נסיעת גארט לספרד. סורכם שסטולר יפעל ויכנס לישיבה את זיו, אהרון סלע (רכז ההתעמלות בהפועל) אהרון סלע, והמאמנים. מיכאיי ברשטיאן אמר כי לדעתו היא אינה צריכה לנסוע לספרד, כיוון שהתחרות תיפגע בהכנותיה לאליפות הפועל. המאמנת שלה זהבה זיסמן ומלך זיו תמכו בנסיעה.

סטולר טילפן בנוכחות היושבים ליד שולחן הריונים, אל מנכ"ל ההתאחדות לספורט, שמר אל ללקין, ודיווח שקיימים חילוקי דעות מקצועיים בענין. ללקין אמר כי נשיאות ההתאחדות החליטה ארבע שעות קודם לכן, שפראנסין נשארת בבית. סטולר הודיע שידע על ההחלטה, אך לא ביטל את הישיבה. אח"כ התברר לכל הנוכחים שהריון היה בעצם "משחק מכור".

הפרשה הסתבכה: יו"ר ההתעמלות התקשר לללקין שאמר כי קיבל הוראה מסטולר, כנציג הפועל, ויצחק המאירי, נציג מכבי, ויו"ר ועדת הכספים של ההתאחדות לספורט, לעכב את הנסיעה, בנימוק שאין לתת פרס לג'קי וישניה וזהבה זיסמן, ולשלוח את המתעמלת לספרד.

למחרת התקיימה פגישה במשרדי היחידה לספורט הישגי, שבה אמר היועץ תומס למפרט, שאם זו הוראת סטולר, ניתן לשנותה – אך סטולר ברח מאחריות שזו הוראתו, וחזר על הטיעון בעניין הפרס לוישניה וזיסמן.

בהמשך עלה הויכוח ביניהם לטונים גבוהים וגם הושמעו איומים. לבסוף העיר סטולר הנרגז, ליצחק בן מלך מהיחידה לספורט הישגי: "הכל באשמתך, כי אתה מביא אנשים ברמה כזו לספורט" ועזב כטריקת דלת את המשרד. ■

העונה של דורון

מדרך שאולי ועוביל אוונר מ"אוו' ועוד ארבעה" במכבי ר"ג ל־ROLE PLAYER ב־NBA, דורון ג'מצ'י הוא היום הקפטן והמנהיג המוכתר, אם כי לא המקובל לגמרי, של מכבי ת"א ■ התפקידים השונים האלה דורשים התאמה בלתי פוסקת ברפרטואר, בנטילת האחריות, בחשיבה ■ דורון, שחקן שמסתכל קדימה, מדבר על הדרישות ממנו היום, בעונה בה הוא אמור להוביל את מכבי ■ העונה האירופית התחילה בהפסד בית, והשנה, שלא כמו בעונות הקודמות, הוא הראשון שצריך לתת תשובה

עפר שלח

יש אולי זמנים משמחים יותר לראיון עם דורון ג'מצ'י מהבוקר שאחרי ההפסד לברצלונה. דורון התעורר מוקדם, אבל לדבריו זה לא רק בגלל ההפסד. "אחרי כל משחק אני משחזר את המהלכים שלי, את הדברים הטובים ואת הטעויות. הסרט של המשחק, כל משחק, עובר לי מול העיניים שוב ושוב ואני מנתח אותו לעצמי". דורון, ולזה עוד נחזור בהמשך, מנסה ללמוד ולהשתפר כל הזמן, לא רק אחרי הפסדים.

אבל הנושא הוא לא הפסד אחד ולא משחק אחד. העונה הזאת, אומרים, היא העונה של דורון ג'מצ'י. זוהי העונה שבה הוא אמור, לדברי רבים, לאחוז במושכות של מכבי ת"א ולהנהיג אותה על המגרש.

כשהגיע למכבי לפני ארבע עונות, היה על תקן כשרון אדיר ופראי המחפש לו מקום. החיכוכים שליוו את כניסתו לקבוצה זכו לכותרות רבות ומפורסמות, חלקן, לדעתו, לא מוצדקות ולא מדוייקות. עכשיו, כשמונה לקפטן, הועבר השרביט לידיו באופן רשמי, אם לא באופן מעשי.

דורון מגיע עד עכשיו בעונה טובה מבחינה אישית, אבל דווקא בעונה הזאת, אולי, נדרש ממנו יותר. במילים "העונה של דורון" הכוונה היא לכך שהשנה, יותר מבשנים אחרות, דורון אחראי גם לתפקודה של הקבוצה בכלל, לטוב (כמו בדרבי) ולרע (כמו מול ברצלונה).

דורון עצמו לא קונה את הניסוח הזה. "מהדיבורים על 'עונה של מישהו' משתמע כאילו כאילו יש כוכב אחד והכל מסתובב סביבו. במכבי, קבוצה עם הרבה כוכבים עם אישיות שונה לכל אחד, זה פשוט לא עובד ככה. אני אמנם קפטן, ואמנם יש ממני ציפיות גדולות יותר, אבל אי אפשר לומר שהעונה בנויה עלי או על מישהו אחר".

להשתפר ולגוון בכל עונה

את השינוי העונה הוא לא רואה בהכרח כתיפקוד, אלא בו עצמו, כחלק מתהליך מתמשך של שיפור ועיצוב שהוא צריך לעבור: "אני שואף למלא מגוון תפקידים רחב יותר בכל עונה. לשחק טוב בהגנה לאורך זמן רב יותר, לעשות עוד דברים בהתקפה, להכניס כדורים פנימה לגבוהים ולעזור יותר בריבאונד. בכל הדברים האלה חלה אצלי ואצל הקבוצה התקדמות בזמן האחרון, אבל כל הזמן יש עוד מה לשפר".

הדברים האלה מעלים בזכרון התבטאויות שיוחסו לדורון בראיונות קודמים, דברים על "ידיים כבולות" ואיזכורים של דראז'ן פטרוביץ' ושיטת ה"אחד ועוד ארבעה" של ציבונה זאגרב. עכשיו דורון מדבר אחרת, וזה אולי חלק מן התהליך המנטלי המקביל להתבגרות המקצועית שלו כשחקן.

"לא הייתי רוצה לשחק בקבוצה מן הסוג הזה. שיחקתי כך במכבי ר"ג, וההנאה מן הזרקורים מהולה בהרבה לחץ, שנובע מכך שמצפים ממך, ורק ממך, להציל את המצב בכל שנייה נתונה. עבורי שיא ההנאה מהכדורסל הוא באותן דקות בהן הכל קורה טוב ונכון מהבחינה הקבוצתית, והכל הולך לי בכל הצדדים של המשחק. אני שואף, כמובן, שיגיעו אלי כדורים טובים לקליעה, אבל למסור כדורים כאלה לא פחות חשוב לי".

אני מזכיר לג'מצ'י את דבריו של ברוס ויקטור, עוזר המאמן במכבי בעונה שעברה, בראיון להעיר. דורון, אמר ויקטור, הוא בחור טוב וכשרוני שגדל לא נכון ולימדו אותו שרק הנקודות חשובות. ויקטור גם ייחס את המנטליות הזאת לשחקן הישראלי בכלל.

"יש אמת בטענה שבארץ שמים את הרגש יותר מדי על קליעה", מסכים דורון, "ואני מדבר על כולם – שחקנים, מאמנים, אוהדים ועיתונות. אבל גם בזה חל שיפור, ככל שאנחנו נוהגים כמו מדינות אחרות באירופה, ומתחילים לחקות את המודל הטוב ביותר – ארה"ב. גם בר"ג ידעתי לעשות דברים אחרים ועשיתי אותם. את האגדה על דורון ג'מצ'י שיודע רק לקלוע ולא מסוגל לשמור אפשר להפריך רק בדרך אחת – על המגרש. אני חושב שצברתי מספיק משחקי הגנה טובים כדי שאנשים ילמדו שזה לא נכון".

אבל שוב היא חוזרת, המילה הזאת שג'מצ'י ישמע כל העונה ואולי אפילו גביע אירופה לא ימחק אותה: מנהיגות. בתחילת העונה אמר צבי שרף, בעיקר אי־פרופו דורון, ש"מנהיגות לא נותנים, מנהיגות לוקחים". קשה להגדיר מה היא המנהיגות הזאת ואיך בדיוק לוקחים אותה, אבל היא מסוג הדברים שכשאתה רואה אותו אתה פשוט יודע שהוא ישנו – הדרך שבה מג'יק ג'ונסון מסדר את הלייקרס על המגרש, הידיעה המוחלטת שלארי בירד או אייזאה תומאס הם שיקבלו את הכדור לקליעת הקלאץ' המכרעת, ההקשבה השקטה של שחקני פילדלפיה למילים הקצרות של ד"ר ג'יי בעיצומו של טיים־אאוט מכריע, הדרך שבה שחקני ניקס ותיקים אומרים על טירון כמו מארק ג'קסון "הוא האיש שלנו". היפוכו של דבר מתקיים במכבי ת"א כבר הרבה שנים: אתה מביט על הקבוצה ואתה רואה איך המנהיגות איננה.

ג'מצ'י מתחבט גם הוא בהגדרה. "מנהיגות בעיני פירושה ששחקנים יביטו בך וידעו שיש במי לבטוח. שברגעים קשים הם יגידו לעצמם 'כל זמן שהוא איתנו על המגרש, יהיה טוב. איכשהו, הוא ימצא את הדרך'. לקחת מנהיגות זה בעיני ליטול עליך את האחריות לכך שיהיה טוב ברגעים הקשים, והיא נוצרת מתוך זה שאתה מוכיח את עצמך פעם אחרי פעם. אחרי שאתה אומר 'חבר'ה, המשחק הזה הוא שלנו' והם מתלכדים מאחוריך והמשחק באמת שלנו, אז לקחת לעצמך עוד חלק מן המנהיגות הזאת".

לא רק ביכולת הקלאץ' מתבטאת ההנהגה. "צריך שכל שחקן ירגיש חלק מן המשחק. אם מישהו מוזנח במהלך המשחק וסובל מחוסר אספקת כדורים, צריך לשלב אותו במשחק הקבוצתי, אחרת הוא עלול ללכת לאיבוד ולהיעלם. המנהיג צריך לשים לב לדברים האלה ולבצע אותם. התפקיד שלי הוא לגבש את השחקנים לגוש אחד".

אז אם כולנו יודעים את התורה, למה זה לא קורה – דורון לא רוצה להצביע על אף אחד, אבל קשה שלא לראות מן הדברים שלו שתואר הקפטן לבדו אינו מקנה בהכרח את המנהיגות הנכספת. "יש במכבי מגוון שחקנים גדול, כולם טובים וכולם רגילים לככב. לא תמיד הנסיון להמריץ את הקבוצה ולהטיל מרות מתקבל בעין יפה. זה תהליך שלוקח זמן". גם עניין דקות המשחק, מצרך בפיקוח חמור במכבי, יוצר מתחים וקיטורים. דורון מסכים רק לומר ש"ההחלטה היא של המאמן" ש"מה שאני לא מרוצה ממנו, אני שומר בדרך כלל לעצמי". בקבוצה של הרבה כוכבים, מתברר, צריך קצת יותר מחשיבה נכונה כדי לקחת את השרביט.

התואר לבדו לא מספיק

הבעייה היא שמנהיגות היא לא דבר שעומד לעצמו, אלא חלק חיוני במשחק קבוצתי מאוחד, נקודת התורפה של מכבי כבר הרבה שנים. "היו לא מעט משחקים בהם שיחקנו משחק קבוצתי, אבל אני מסכים שזה לא תמיד ככה. יש הרבה שחקנים בקבוצה שנתנו מעצמם – במשחק בתפקיד שלא היו רגילים בו קודם, בוויתור על דקות משחק וסטטיסטיקות אישיות – כדי שהקבוצה תצליח. אבל עדיין הטבע של כל שחקן הוא לרצות את הכדור. זה הסגנון של הקבוצה כבר הרבה זמן, וקשה לשנות אותו בן לילה. כשהכל הולך, אין שום בעייה. אבל כשאנחנו נתקלים בקבוצה חזקה ועקשנית עם הגנה תוקפנית, אנחנו לא תמיד סבלניים מספיק כדי להכריח אותה לשחק את המשחק שלנו, לא לאבד את העשתונות ולא לקחת זריקות רעות. זה מה שקרה לנו מול ברצלונה, ואני מקווה שנדע ללמוד מזה לקח".

"בלי לזלזל בקבוצות אחרות, יש לנו גם בעייה עם הבדלי הרמה בין משחקים מסויימים בארץ ומשחקים באירופה. קשה לנו לשפוט את עצמנו וללמוד לקחים ממשחק נגד קבוצה נמוכה ששומרת איזורית ומנסה להפסיד בכבוד, שלא מכין אותנו למשחק מול קבוצה גבוהה ששומרת אישית חזקה ופיסית".

תהליך מתמשך של שיפור

שיפוט עצמי ולימוד לקח הוא עבור דורון תהליך ארוך ובלתי פוסק. "אני אוהב כדורסל. יש לעיסוק הזה את הצדדים הקשים שלו, בעיקר בכל מה שקשור לשמירה על הפרטיות שלך ולחיכוך מתמיד עם אנשים, שאני מטבעי לא מסוגל לומר להם לא. אבל המשחק עצמו לא מפסיק לעניין אותי. אני מעריץ את הכדורסל האמריקני, ובכל רגע פנאי רואה קלטות של משחקי הנ.ב.א. כל הזמן אני רואה דברים חדשים: תנועות חדשות שאני יכול לחקות אותן ולהשתמש בהן, עקרונות של המשחק שאפשר ללמוד רק מצפייה תורת בשחקנים הטובים ביותר בעולם. אני משתדל לראות גם כמה שיותר כדורסל אירופי וישראלי, אם כי זה לא תמיד עובד, בגלל בעיות של לוח זמנים. אנסה לתפוס כמה שיותר משחקים של גליל־עליון והפועל ת"א בגביע אירופה, למשל, ולצפות בשחקנים כמו שמידט או פטרוביץ' כשיגיעו לארץ".

גם הרפרטואר האישי של ג'מצ'י עובר בדיקה מתמדת. בין צופי דורון ותיקים נטוש ויכוח נצחי בשאלה על מה הוא צריך לשים דגש – על הזריקה הקטלנית מבחוץ או על הצעד הראשון רב העוצמה והכניסה החזקה לסל. בעל הדבר מסכים שאין סתירה בין השניים, ושהם למעשה משלימים זה את זה. "אני משתדל לגוון את המשחק שלי. כניסה חזקה פנימה יוצרת הרבה אפשרויות – מסירה קצרה לשחקן גבוה אחרי שחדרת והוצאת את ההגנה משיווי משקל, ליי אפ מלווה אולי בעבירה או אפילו דאנק. היא גם מכריחה את השומר שלי לשמור ממני מרחק ולכבד את היכולת שלי לעקוף אותו, וכך יש לי יותר מרווח לקליעה. כל הדברים האלה צריכים לעבוד יחד".

השיא הוא עכשיו

למרות שבשיחה הזאת לא היתה שום כוונה לדבר על תוכניותיו של דורון לעתיד, וממילא הוא שומר על פרופיל נמוך בכל מה שקשור לשמועות על קבוצות נ.ב.א. המעוניינות בו, הרי הערה אחת על תפקיד אפשרי בליגת החלום היא שמעבר לים מעידה אולי על התפיסה הכללית שלו. "כשאני בוחן מה אוכל אולי לעשות בנ.ב.א. אני חושב על תפקיד מוגבל במסגרת של מכונה גדולה. להיות קלע חוץ טוב שיגמור תרגילים ספציפיים: לתת את הדקות שלי במסגרת מוגדרת". בלי להיכנס לדיון אם אכן יגיע ג'מצ'י לארה"ב, מי שחושב על הסוויץ' המנטלי שבין "אחד ועוד ארבעה" – אמנם בקבוצה קטנה – ל"רול פלייר", מבין שאם הוא מהרהר בו, הוא מוכן אולי לשינוי החשיבתי הנדרש לצעד הבא בקריירה שלו – המעבר מכוכב האחראי רק לעצמו למנהיג האחראי לכולם.

בויכוח ההיסטורי בין מקטרגי ג'מצ'י לחסידיו הלא־אישוטים אין עוררין על דבר אחד – מדובר בכשרון פיסי יוצא דופן בקנה מידה אירופי ובקלע טבעי ברמה עולמית. הרבה אנשים יטענו בצדק שדורון עדיין לא הוכיח את עצמו במסגרת של קבוצה גדולה עם אתגרי ענק בקנה מידה אירופי. אבל כמו שנדמה לי שעולה מן השורות שלמעלה, יש לו את התכונה החשובה מכולם כדי לעשות זאת – רצון עז ללמוד ולהשתפר. עם ההדרכה הנכונה, ליד השחקנים הנכונים ובמסגרת השיטה הנכונה, עם תמיכה נכונה של הגורמים שמעליו, התכונה הזאת יכולה להביא אותו להגשמת הרבה חלומות שלו ושל הכדורסל הישראלי. ג'מצ'י הוא בן 27. אלה הן שנות השיא בקריירה שלו. בעבודה טובה, לא רק העונה הזאת אלא גם אלו שאחריה עשויות להיות העונות של דורון.

דורון ג'מצ'י (עם שומר ראשו אפי סאן־אפיפניו מברצלונה, במשחק אליהו בשבוע שעבר). "תיכון מתמיד עם אנשים"

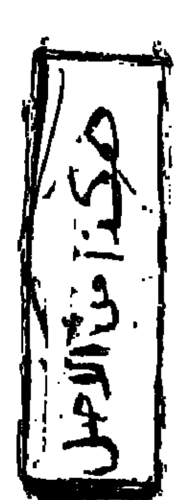
פוסטר השבוע

צילום: עדי אבישי

סגל נבחרת ישראל

המתכונן ל"משימת אוקיאניה" בגביע העולם בכדורגל

שבועספורט מעריב

עומדים, מימין: יגאל מנחם, יוסי זאנת, שימי מכלוף, שלמה אילוז, אלי דריקס, יהודה עמר, ירון פרסלמי, מנשה שמעוטב, ניר אלון, סלובודן דראפיץ'. כורעים: ניר לוין, משה סיני, איתן אהרוני, ניסן כהן, ראובן עטר, משה מרכוס, שולי גילרדי, ניר קלינגר, מרקו בן־ברוך, אפרים דוידי

החץ מרמת־גן

אלכס פרלסמן

אפשר להגדירו ככדורגלן המיוחד ביותר בליגות הבכירות בישראל. תחומי עיסוקיו מגוונים בצורה מרהימה: זוקף לזכותו תואר בשחמט; מנגן בגיטרה קלאסית; מועסק לפרנסתו כטכנאי אלקטרוניקה מדופלם המפליא כתיקון מכשירי קשר. בעבר שיחק גם כדורסל.

אבל על הכל מאפילה השנה בעיניו הצלחתה המסחררת של קבוצת הכדורגל שבה הוא הקפטן. היא, הפועל רמת־גן, צועדת בביטחה לקראת עלייתה האפשרית לליגה הלאומית. השגיה מרישמים. יש לה יותר נקודות טבלה מכל שאר 27 הקבוצות שבשתי הליגות הבכירות (34). היא צברה 11 נצחונות ב־13 משחקים ורק הפסד אחד והוא, הקפטן והמנהיג הבלתי מעורער שלה, הבלם הקדמי אריק גילרוביץ, מתבשם מהצלחתה זו כתום הסיבוב הראשון.

מעטים יודעים כי ערב פתיחת העונה, הסתמנה אפשרות מעשית לפיה ייפרד אריק מר"ג – אליה הצטרף מקבוצת הנוער הפועל גבעתיים לפני עשר שנים, כשעמד להתגייס לצה"ל. הקבוצה שאותתה לו היתה הפועל טבריה, והמו"מ עמד על סף סיכום. פער של כמה אלפי דולרים בין סכום ההשאלה שתבעה ר"ג לבין הסכום שטבריה נאותה לשלם, הקפיא את מימוש העיסקה. בהמשך, הטיל מאמן ר"ג לאון קונסטנטינובסקי וטו על העברתו ואפילו איים בהתפטרות. אריק נשאר. מאוחר יותר קיבלה ר"ג פניות מהפועל פ"ת וממכבי נתניה, שאף הן האמינו ביכולתו של גילרוביץ לסייע להן. ר"ג ענתה להן פעמיים בשלילה.

טעם מתוק

אריק איננו מצר על כך שנשאר בר"ג: "רציתי לשחק בלאומית, כי האמנתי שזו הדרך שלי להיות בפוקוס. אתה יכול להיות שחקן מצטיין כמה שנים בליגה הארצית, לשמור גם על יציבות – ובכל זאת בקושי יידעו מי אתה. חשבתי גם על כך שרק אם אשחק בליגה הלאומית, אוכל להגיע לנבחרת. כי אחד החלומות שלי הוא לשחק בנבחרת ישראל, ברומא 1990. אבל אם אצליח להגיע ללאומית תודות לעלייתה של הקבוצה שאני אוהב, הטעם יהיה יותר מתוק. ואני מאמין שיש לנו סיכוי טוב מאד".

הוא מסביר שיבנה היא היריבה היחידה של ר"ג על הכרטיס המיוחל, ולא רק בגלל ששום קבוצה אחרת לא הצליחה לשמור כמותה על פער נקודות סביר (9), מאלופת החורף. "יבנה נראית לי קבוצה בשלה ויציבה. האחרות יכולות להפסיד פתאום בצורה בלתי צפויה לירידות מהתחתית, כמו שקרה השבת למכבי פ"ת נגד יהוד. אבל למרות שיבנה לא תוותר בקלות, אני מאמין שלנו יש כלים טובים יותר לעלייה. שלד השחקנים שלנו הוא ברמה גבוהה. מלבד זה, יש לנו יתרון על יבנה בכך שאנו מתייחסים לכל משחק כמו אל מלחמת עולם. אני משוכנע כי אם נגיע למשחקי הפלייאוף עם פער נקודות כמו היום, זה יספיק לנו לעלייה". סיבה נוספת לאופטימיות של הקפטן היא קהל האוהדים המתעורר של ר"ג: "ביום ו' האחרון הגיעו שני אוטובוסים של אוהדים לשפרעם, למשחק שלנו נגד טמרה. אנשים סיפרו לי שהיו עוד 100 איש שרצו לנסוע, ולא היה להם מקום באוטובוס. כשראיתי את האוהדים האלה, היו לי דמעות בעיניים. לראות אותם מעודדים אותנו לפני המשחק, זו היתה תמונה שחיממה לי את הלב. כשעלינו למגרש, אמרתי לשחקנים, שבשביל אוהדים כאלו אנחנו צריכים להתאבד. אני מאמין שלכבודם עשינו במחצית השניה נגד טמרה בית־ספר לכדורגל".

אי־פרופו אוהדים: רבים מאלה, כהם שאריק איננו מכיר, עוצרים אותו באחרונה ברחובות גבעתיים, ושואלים שאלות משאלות שונות על מצב הקבוצה. "זה מתבטא גם בכך שאנחנו מוכרים במשחקים האחרונים לפחות אלף כרטיסים, כל שבת. יש פוטנציאל רב לקהל האוהדים שלנו".

בניגור לעונות קודמות שבהן הוכתר כאחד ממבקיעי השערים הבולטים בר"ג (ב־84/1985 היה מלך השערים שלה, עם 9 כיבושים), אריק מתנזר השנה, בינתיים, מהבקעה: "אני שמח שיש לנו בקבוצה שלושה תותחני־שערים – רונן חרזי, שוקו נומרר ודני אשכנזי – וגם הקשר יוסי שמריה מבקיע. לכן לא זקוקים לי בנושא ההבקעה, ויכולים לוותר על הגולים שלי. אני מתרכז יותר בהגנה, אבל בלילה אני חולם על גולים. מבחינתי, ההנאה הכי גדולה בכדורגל היא האכסטזה של הגול".

בנערותו כחלוץ בהפועל גבעתיים, כונה "צוציק" ו"אריק הקטן" – כי היה הנמוך בכדורגלני הקבוצה. במקביל, שימש רכז בקבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן. למרות שמאמנו בכדורסל, בני שופר, ניבא לו גדולות, העדיף אריק את כר הדשא. הבקעת שערים היתה המיומנות שלו. ניצל היטב את מהירותו הטבעית. המהירות נותרה דומיננטית גם כיום. עתה קוראים לו בר"ג "חץ".

בעת שלמד בתיכון הוסיף באופן רציני כמה סנטימטרים וכיום גובהו 1.82 מטר. גם הניתור המשובח שלו, כדרך כלל בתיזמון המתבקש, ועוצמת משחק הראש, סייעו לו לכבוש שערי נגיחה רבים, שהוסיפו לו עוד כינוי מקומי: "פטיש". תחום נוסף שבו אריק מצטיין הוא הבעיטה בשתי רגליו. אגב, גילרוביץ אייש במהלך הקריירה שלו בר"ג את כל התפקידים, למעט שוער.

למעשה, משחק אריק בן ה־29 בקביעות בהרכב הראשון של ר"ג רק בחמש השנים האחרונות. בעת שירותו הצבאי התנזר שנתיים מפעילות. תפקידו בצה"ל לא איפשר זאת. היה שם שנה בקבע ולכן התקשה להגיע לאימונים. עם שחרורו, איבד כמעט שנה תמימה, בעקבות מחלת צהבת שבה לקה ושבר ניו. נקרא אז לשני משחקים, כניסיון להציל את הקבוצה מירידה לארצית – הניסיון נכשל.

עתה הוא מתכוון להחזיר את הגלגל לאחור. מאמין שהצהלות "אימפריה" עוד ישמעו במגרשים הלאומיים מפיות אלפי אוהדים נלהבים של ר"ג. ■

צילום: יוסי אלוני

הקליק האדיר

"לא יכולה להיות לשחקן כדורגל הרגשה טובה יותר מאשר כשהוא יוצא למגרש מבית חם, ויודע שיש לו לאן לחזור: למשפחה נפלאה", אומר אריק. "אני 'מטורף' על אשתי אתי ועל הילדה (בלונדינית כחולת עינים. בקרוב בת שלוש).

אנחנו נשואים 5 שנים, נמצאים יחד 10, מתאימים זה לזו כמו כפפה, כמו שקע לתקע. יש בינינו קליק אדיר – אולי משום שאנחנו מנוגדים באופי: היא יותר שקולה ורצינית ממני; לבבית, יפה וחכמה. אז מה אפשר לדרוש יותר?"...

איך 'ירד' מהשחמט

אריק גילרוביץ' התמכר למשחק המלכים בהיותו בר מצווה: "אותו זמן התחיל בעולם השגעון של השחמט, בגלל הסיפור של המאבקים בין בובי פישר לבוריס ספסקי. למדתי לשחק לבד, תוך הסתכלות במשחקיהם של אחרים, והצטרפתי למרכז נוער קהילתי. שיחקתי גם במיסגרת אליפויות בתי הספר. באליפות המדינה לנוער עד גיל 18, זכיתי במקום הרביעי. אבל באיזשהו שלב הבנתי שאני לא יכול להתקדם גם בשחמט וגם בכדורגל – והורדתי את ההתעניינות בשחמט לדרגה שולית".

לא פחותה היתה הצלחתו בנגינה: "למדתי 4 שנים גיטרה קלאסית. ניגנתי בקונצרטים, והיו לי כמה הופעות סולו. גם עם הנגינה הפסקתי כשהכדורגל נכנס חזק לדם שלי. אבל עד היום, יוצא מדי פעם שאני תופס קטע של נגינה. זה כיף אמיתי".

אריק גילרוביץ (משחק שש־בש עם בתו הקטנה, למעלה; ומתאמן עם הכדור, משמאל): "בקבוצה יש לנו שלושה תותחנים"

אריק גילרוביץ, קפטן הפועל ר"ג, המוליכה בראש הליגה הארצית ביתרון של 9 נקודות על יריבתה הקרובה ביותר ועם מספר הנקודות הגדול ביותר בשתי הליגות הבכירות (34, אחרי 13 מחזורים), הוא טיפוס ייחודי בכדורגל הישראלי ■ חולם על עלייה ל"לאומית", על הופעה בנבחרת ישראל בגביע העולם ■ כיום אינו מרבה להבקיע, כמו בעבר ■ "יש לנו קהל פוטנציאלי מעולה"

כולו חן

אלכס אינגליש, הבורג המרכזי המקסים ומעורר ההתפעלות שבשיטה "המשוגעת" של דנוור ■ מכתיבה עתה קצב מטריף, חסר תקדים בליגה ■ טיפוס של קלאסה במגרש (מלך סלים) ומחוצה לו (כותב שירה, הופיע בסרט מיוחד במינו) ■ הסיבה ל"רוץ וירה": אין בדנוור סנטר דומיננטי – ואינגליש ב"סטייל" שלו, מחפה על החסרון

אלכס אינגליש.

תחשבו על התיאורים הקלאסיים של תרבות הכדורסל מרחובות ניו־יורק: "חלק כמו משי", "שירה בתנועה". תוסיפו לזה תיאור שהעניק פעם מי שהיה מאמן הלייקרס, פול ווסטהאר, לשחקנו ג'מאל ווילקס: "קליל כמו פתית שלג הנופל מקנה סוף". תחשבו על השחקנים שמגלמים אותם היום: לא מג'יק, לא אייזאה, אפילו לא ג'ורדן. אצל אלה אתה רואה את המאמץ והכוח משולבים בשירה. יותר מכל שחקן אחר ב־NBA, איש המשי של היום הוא אלכס אינגליש.

אינגליש נמצא עכשיו בעונה ה־12 שלו בליגה. שנתיים שיחק במילווקי, שנה וחצי באינדיאנה, ומאז 1980 הוא בדנוור. הבטיח לעצמו כרטיס חבר באחד מהמועדונים היוקרתיים ביותר בכדורסל: מועדון 20,000 הנקודות, שבו חברים פחות מעשרה – כמו ג'באר, צ'מברליין, ד"ר ג'יי ורנטלי. אינגליש עשה זאת זה עם יותר מ־50% דיוק מהשדה ולמעלה מ־80% בעונשין – מבלי שמישהו יאמר עליו אי פעם משהו חוץ משבחים. אינגליש, על המגרש ומחוצה לו, ניתן להגדרה במילה אחת, שאפילו תרגום מרויק לעברית אין לה: CLASS.

יחסית להישגיו, אין שומעים עליו הרבה: היה מלך הסלים ב־1983, עם ממוצע של 28.4. לפני שלוש שנים תיחר ברנטלי ודומיניק ווילקינס בקרב צמוד על מלכות הסלים, וסיים שלישי, עם 29.8 למשחק וחצי נקודה אחרי דומיניק. אבל דנוור לא היתה מעולם הצגת־יחיד, כמו אטלנטה לפני שלוש שנים ויותר, בימי רנטלי. הנאגטס לא הצליחו לזעזע את הגמוניית הלייקרס במערב, אבל חוץ מיוסטון ובוסטון, מי בכלל זיעזע את הלייקרס בשנות השמונים? חצי נקודה אחרי דומיניק, חצי צעד אחרי הלייקרס. מעולם לא בטופ ממש, אבל תמיד מתגנב אליו בצעדי חתול.

הפעם האחרונה ששמו הופיע בכותרות היתה לפני משחק האולסטאר, לפני שנתיים. אינגליש, חמש פעמים אולסטאר לפני כן ועוד פעם אחרי כן – בין הטובים מכולם שבע שנים רצופות – כעס, וזה דבר די נדיר אצלו, על שחברו לקבוצה, לפאייט "פאט" ליוור, לא נבחר. הציע לוותר על מקומו ולהעבירו לליוור. הנהלת הליגה לא הסכימה, ו"פאט" נשאר בחוץ. אצל אחר היו רואים בצעד כזה תעלול פרסומת, אבל אצל אינגליש איש לא פקפק בכנות המחאה.

דנוור היא קבוצה מיוחדת במינה ב־NBA. אין לה סנטר דומיננטי, אולם בניגוד לקבוצות האחרות החסרות מרכיב חיוני זה, אינה מסתפקת בתחליפים אלא יוצרת שיטה שמנסה להתגבר על החסרון. ראג מו, המאמן הצבעוני והפרוע של הנאגטס, משחק עם התקפה הנמצאת בתנועה מתמדת, כשכל שחקן חוסם לאחר וכל שחקן מסוגל לקלוע. שחקני המפתח הם קלעים מצויינים כאינגליש וליוור, והגבוהים – דני שייס ובלייר רסמוסן, מסוגלים ויודעים לקלוע מבחוץ. הרכב כזה פגיע, כמובן, מול קבוצות עם סנטרים חזקים כמו הלייקרס או הרוקטס, אבל כשהוא במיטבו והג'אמפים מדוייקים – קשה מאד לעצרו. אשתקד נעצרו הנאגטס בחצי הגמר המערבי, אחרי שניצחו במשחק הראשון בדאלאס. אלמלא פציעת ליוור היו מסוגלים לעלות לגמר מול הלייקרס. מו ואינגליש שינו את הרגלי החורף של דנוור: בעבר המתצית הראשונה של ימי חקרה הוקדשה לפוטבול והשניה לגעגועים לפוטבול. היום "מקניקולס ארינה" של הנאגטס, מלא כמעט בכל ערב.

אינגליש הוא בורג מרכזי בשיטת ה"רוץ וירה" של מו. יחסית לתפקידו – סמול פורוורד – אינו גבוה או חזק (2.02 מטר, 86 ק"ג) במונחים המקובלים ב־NBA. גם איננו נע במהירות מסחררת כג'יימס וורת' ואין לו את התנועות המתפתלות של רנטלי. עושה הכל פשוט וחכם, כאילו בהילוך איטי, אבל בדרך שאיננה ניתנת לעצירה. אם מנסים לחסום את הג'אמפ־שוט הקליל והמהיר שלו – רק לארי בירד, אולי, מוציא את הכדור מהיד במהירות גדולה יותר – הוא משתמש בלות בשכל ובדיוק שמזכירים את ד"ר ג'יי. נע מצד לצד תוך שימוש מושלם בחסימות חבריו, ופתאום, בלי שמישהו ירגיש, מתפנה לקליעה מחצי מרחק שחודרת ברוב המקרים, לטבעת. למראית עין הכל ללא מאמץ, בקלילות של פתית שלג שנופל מקנה הסוף.

אינגליש נולד וגדל בדרום קרוליינה ושיחק באוניברסיטה המקומית. נבחר בידי מילווקי בסיבוב השני של הדראפט, ובילה שם שנתיים – היחידות בקריירה שלו שבהן קלע פחות מ־10 נקודות למשחק. ב־1978 עבר לאינדיאנה, ושם עלה הממוצע שלו ל־16 נקודות ומעלה. ב־1980 עבר לדנוור, תמורת ג'ורג' מקגיניס, שנחשב בעבר למתחר של ד"ר ג'יי על כתר הטוב מכולם. באף שנה משנותיו בנאגטס לא ירד הממוצע של אינגליש מ־20 נקודות במשחק.

בגיל 34, הוא מוליך עתה את ההתקפה המשוגעת של מו לממוצע של 135 נקודות למשחק, קצב שיא בתולדות הליגה. לא מכבר במשחק מול הניקס קלע 41 נקודות. ליוור קבע "טריפל דאבל" ("פאט" הוא אלוף ה"דאבלים המשולשים" בליגה בשנתיים האחרונות) ומייקל אדאמס, הצלף המשוגע, ירה שלוש שלשות. זו שיטת מו וכשהיא עובדת, הנאגטס מנצחים.

ספרי שירה

גם מחוץ למגרש אינגליש הוא קלאסה: פירסם כמה ספרי שירה, שנמכרים טוב בדנוור לא פחות מהביוגרפיות של ג'ון אלווי; פעיל באין ספור מפעלי צדקה ופעילויות חברתיות בקולורדו ודרום קרוליינה; גם הופיע בסרט "אמייזינג גרייס וצ'אק" – סיפור על ילד שמגייס ספורטאים למאבק למען שלום עולמי. נשמע נאיבי, אבל מי שמכיר את העוצמה וההשפעה שיש לספורטאים בארה"ב יודע את המשמעות שיכולה להיות לסרט כזה. אינגליש גילם דמות של שחקן מה...בוסטון סלטיקס –וזה היה מוזר לרבים.

אבל התנועה על המגרש והאצילות שמחוצה לו, זיהו אותו מייד. גם הכינוי של הדמות בסרט התאים לאינגליש בלבד: AMAZING GRACE. חן מעורר התפעלות. ■

ספר חדש | אלכס דורון

ג'קי ג'ונסון, "מכונת האיגרוף היעילה ביותר בכל הזמנים", נחשב עתה לספורטאי השחור המשמעותי ביותר בהסטוריה ■ מיהו? מה ייחודו? ■ ספר, בשלושה כרכים, שכתב הטנסיאי ארתור אש, סוקר ארת ההסטוריה בת 370 השנים של הספורט השחור בארה"ב ■ בחיבור חושפני מיוחד במינו

ג'קי ג'ונסון. התאווה הרגה אותו...

הבולט ביותר

"דרך ארוכה לתהילה" – שלושה כרכים ובהם ההסטוריה המקיפה ביותר על הספורט השחור בארה"ב (הנקרא בפי מחבריו: "ההסטוריה של הספורט האפריקני־אמריקני") – ממקד אליו בימים אלה את תשומת ליבה של התקשורת האמריקנית, לא רק בגלל מה שנחשף בין 1262 עמודיו ("ניו־יורק טיימס" כינה זאת "יותר מהסטוריה – צעקת מחאה שנה נחשפים חטאים ישנים"), אלא בעיקר בגלל הכותבים־החושפים, ובראשם, לא אחר מארתור אש, הטניסאי השחור הראשון שהיה מלך "הספורט הלבן". זה בלי ספק אחד החיבורים המקיפים, היסוריים והחשובים ביותר על נושא ספורט, שפורסם באחרונה.

אש היה השחור הראשון שזכה באליפות הפתוחה של ארה"ב (ב־1968) וגם בכתר ווימבלדון (1975). אחר כך נתמנה קפטן נבחרת ארה"ב ל"גביע דייויס" ונאלץ לפרוש מכל הפעילויות הללו, עקב מחלת לב.

חמש שנות עבודה

בראיון שהעניק בעקבות הופעת חיבורו הענק (שנכתב יחד עם קיפ בראנץ', אוקאניה צ'ולק ופראנסיס האריס, הוצאת וורנר, ניו־יורק), סיפר כי כשהחל לאסוף חומר לספר, גילה לתדהמתו כי בספריה הציבורית הענקית בניו־יורק, יש רק ספר רציני אחד העוסק בנושא רחב זה: "הכושים (במקור הניגרוס', כינוי גנאי) בספורט", חיבורו של ארווין הנדרסון מ־1938. משום כך נתמשכה העבודה של צוות אש חמש שנים והתוצאה: סקירה יסודית, שזכתה לשבחים רבים ומקיפה יותר 370 שנה – מ־1619 ועד ימינו (הכרך הראשון עוסק בשנים 1619–1918, השני ב־1919–1945 והשלישי מ־1945 ואילך).

הסיפור המרתק ביותר, ללא צל של ספק, הוא על אודות המתאגרף ג'ק ג'ונסון. ארתור אש מכנה אותו "הספורטאי השחור הבולט ביותר (או המשמעותי, ככד המשקל ביותר) בכל הזמנים".

"אפילו באיגרוף – הספורט היסודי והפשוט ביותר מבין כל הענפים שבו פנים חדשות, בני מהגרים, פשוטי עם,ווכים בדרך כלל להזדמנות כדי לפלס לעצמם דרך לפיסגה – נאלצו שחורים להיאבק קשה". ג'ון ל. סאליבן, מספר אש, האלוף הראשון שהוכתר על פי חוקי המרקיז מקווינסברי (למעשה הראשון שהשתמש בכפפות) אמר פעם: "לא אתאגרף עם כושי, מעולם לא עשיתי זאת, אינני מוכן לזה, אינני רוצה, לעולם לא יחייבו אותי לזה".

ג'ק ג'ונסון נולד לפני 110 שנה וקיבל את ההזדמנות שלו להיאבק על הכתר במשקל כבד, רק לאחר מירדף ממושך אחר יריביו. האלוף באותם ימים, ג'ים ג'פריס, סירב לפגוש אותו בזירה וגם הוא התבטא בזילזול: "לא אתאגרף עם כושי (ניגרו). אם הציבור ידרוש זאת, אפרוש. אם ג'ונסון רוצה קרב על התואר, הוא יצטרך למצוא מישהו אחר לעניין הזה... אם אפסיד את כתרי בקרב, הוא יועבר לראשו של אדם לבן אחר, אני לא אתאגרף עם צבעוני... אינני בורח מהתמודדות זו משום שאני פוחד מג'ונסון, אני מסוגל למרוח אותו כפי שעשיתי לאחרים"...

ג'ונסון נתגלה בהמשך מלחמתו כאחד מבעלי הפה הגדולים בזירה, ובמובן מסויים קדם בלי ספק ל"פה הגדול", מוחמד עלי. הוא לא ויתר על זכותו – וג'פריס נאלץ לפרוש.

רגל לבן

קנדי ושמו תומי ברנס זכה בתואר שנתפנה וג'ונסון ומנהלו פתחו במירדף אחריו כדי שיסכים להתמודד עמו. המירדף התנהל ממש על פני כל כדור הארץ (!). לבסוף גרר ברנס את ג'ונסון לאוסטרליה הרחוקה – והקרב ביניהם נערך שם – השבוע, לפני 80 שנה.

מיד עם תחילת ההתמודדות, השמיע ג'ונסון הערה שנכנסה להסטוריה: "מי אמר לך שאני צהוב (כינוי לפחדן)? אתה לבן, תומי – לבן ממש כמו רגל הכניעה שעוד מעט תטיל כאן בזירה, לפני". ואמנם ג'ונסון זכה בקרב בקלות מרהימה ונהנה להכות כיריבו, ששתת דם מיד מהפתיחה.

מיד בעקבות הנצחון, הופעל לחץ אדיר על ג'פריס לחזור בו מפרישתו. הסופר ג'ק לונדון ("פנג הלבן") פירסם עצומה שבה נקרא ג'פריס להשיב את הכבוד לגזע הלבן ולעזוב מיד את משקו החקלאי בקליפורניה כדי להתייצב בזירה – והוא עשה זאת. במסגרת ההכנות לקרב, נתכבד ג'פריס בכינוי "התקווה הלבנה".

הם נפגשו בבוקר לוהט של יולי 1910 בריגו, מדינת נווארדה – וגם זה היה קרב קל מאד לג'ונסון. הוא הבחין במהלכו בסאליבן, שישב ליד הזירה, בתפקיד של בעל טור ב"ניו יורק טיימס". מאחורי סאליבן ישב יריבו ג'ים קורבט (מי שנטל מסאליבן את התואר ב־1892). לסאליבן אמר כמתגרה: "ג'ון, ואני חשבתי שהברנש הזה (ג'פריס) יודע להכות". ולקורבט העיר: ג'ים, מאוחר מדי לעשות משהו, הגבר שלך מתוסל"...בסיבוב ה־15, כששניו שותתי דם, נכנע ג'פריס. מנהליו הטילו מגבת לזירה. אחר כך כינה ג'ונסון את ג'פריס: "גדול, חזק ושופע חן כמו קנגרו" ואת קורבט: "גנדרן חמקן".

הסתבך עם החוק

לאחר הקרב הזה המשיך ג'ונסון לנהל חיים מאד ראוותניים, הבליט את הגאווה המופרזת שלו. מי שכונה בשעתו "מכונת האיגרוף היעילה ביותר בכל הזמנים", נקלע עד מהרה לצרות, הסתבך עם החוק, אחרי שניסה כך נאמר, "לפתות" נערה לבנה שבה התאהב (ואחרי שאשתו השניה התאבדה. היו לו בסך הכל ארבע – שלוש מהן לבנות...). אש כותב כי האשמה שהוטלה בג'ונסון לא היתה "מזיזה" לאיש, אילו מדובר היה באלוף לבן...

לפני מלחמת העולם השניה, אחרי שסיים קריירה של 400 קרבות (!) שנמשכה לאורך 32 שנה (!), אפשר היה עוד לראות את ג'ונסון, אלילן של נשים רבות, ב"מוזיאון הוברט" – קאברט אפל וקטן ברחוב 42 בניו־יורק. במקום הזה, תמורת 10 סנטים, ראו על בימה אחת סטריפטיז של אשה שמנה; על בימה אחרת, בולע חרבות ועל בימה שלישית את ג'קי ג'ונסון משוחח עם... פישפשים. הוא דיבר בהופעה זו רק על עצמו. ניהל ראיון: "מי לדעתך היה הגדול מכולם?" "כמובן, ג'ונסון" ואחר כך היה מרגיש איזה ריקור קטן...

ב־10 ביוני 1946 סיפק למפעלי "פורד" את הפירסומת האחרונה: הוא נהג במהירות מופרזת ב"לינקולן" המהודרת שלו, בעיירה קטנה בצפון קרוליינה, איבד את השליטה על ההגה והתנגש בעמוד חשמל. בבית החולים קבעו הרופאים את מותו: "עקב הלם". אחד מחבריו הגיב: "אני לא מאמין. יתכן שמת מפגיעות פנימיות, אבל לא מהלם... את הגבר הזה לא ניתן היה להפחיד, אפילו לא מפצצה אטומית". ■

אכפת לך להיות מיליונר?

השבוע בטוטו במשחקי הליגה הלאומית והארצית מינימום הפרס הראשון:

מיליון ש"ח

מה יהיה? יהיה טוטו

המועצה להסדר ההימורים בספורט

יסך כל הפרסים: 2,200,000 ש"ח כולל העברה.

תחזית טוטו | שישו שכטמן

תחזית למחזור 16 בטוטו

1. הפועל כפ"ס – מכבי חיפה. הצרות של כפ"ס התחילו בראשית הליגה והן עדיין נמשכות. קשה מאד להאמין שתצליח דווקא מול מכבי חיפה, שהיא הקבוצה היחידה בשתי הליגות העליונות שטרם הפסידה. קשה אבל אפשרי. משולש.

2. חולון – הפועל פ"ת. בשנה שעברה ניצחה כל קבוצה 2–0 במגרשה של יריבתה. שתי הקבוצות סיימו בשבת האחרונה בתיקו ואחת מהן תנצח השבת. 1, 2.

3. בני יהודה – שמשון. גם שתי קבוצות אלו ניצחו במשחק החוץ בשנה שעברה. מצבה של בני יהודה נראה גרוע ושמשון לא אוהבת להפסיד משחק שני ברציפות X, 2.

4. הפועל ת"א – בית"ר ירושלים (2–1 לת"א אשתקד). בית"ר יכולה לזכות השנה בתואר "הקבוצה הכי פחות יציבה בליגה". למפגשים בין השתיים היסטוריה ארוכה ומעניינת, ובית"ר כבר זכתה, בשבת שעברה, באחר משני המשחקים החשובים ביותר השנה... תיקו.

5. הפועל ירושלים – הפועל באר־שבע. שתי הקבוצות הפסידו בשבת שעברה והירושלמים היו כל השבוע במורל ירוד בגלל ההפסד בדרבי. באר־שבע מתקשה להבקיע (8 שערים ב־13 מחזורים) וגם ירושלים, עם אותו מספר שערי זכות, לא מבקיעה. עוד תיקו.

שניים מכוכביה של מכבי חיפה, הבלתי מנוצחת היחידה עד כה בשתי הליגות הבכירות: איתן אהרוני (משמאל) וניר קלינגר (צילם: עודד מילשטיין)

6. מכבי נתניה – הפועל טבריה. נתניה חזרה למסלול נצחונות, עם שובו להרכב של יגאל מנחם. אמנם לא בצורה משכנעת, אבל מנצחת. מעניין יהיה לשמוע את הקהל צועק עו־דד כשהוא בקבוצה הטבריינית.... סמנו 1 ו־X ל"תפישת הפתעה".

7. בית"ר ת"א – מכבי ת"א. בית"ר ת"א נתנה בשבת שעברה "הצהרת כוונות" ב־4 שערים. מכבי ת"א נותנת הצהרת כוונות כבר 4 שבועות רצופים בארבעה נצחונות. פעמיים תיקו בשנה שעברה וכל תוצאה אפשרית השבת.

8. הפועל חדרה – הפועל ר"ג. למרות שרבים חושבים כך, הליגה הארצית טרם נגמרה השנה. חדרה, בנוסף ליכולת שהיתה לה תמיד, הוסיפה השנה גם אופי. היא ניצחה 1–0 בשנה שעברה ותנצח, אולי אפילו בארתה תוצאה, השבת.

9. מכבי טמרה – בית"ר נתניה. שתי הקבוצות עמוק בתחתית, ושתיהן הפסידו בשבת שעברה. לטמרה היה בשבת שעברה הפסד ראשון במגרשה והשבת היא תנצח באותו מגרש. 1 סר־לו.

10. מכבי יפו – מכבי שעריים. שעריים התרחקה בשבת שעברה מצמרת הליגה הארצית ויפו התקרבה אליה. שתי הקבוצות נפגשו בעבר בלאומית ובשנה שעברה, בארצית, סיימו בתיקו אפס. כל תוצאה אפשרית השבת.

11. בית"ר רמלה – הפועל לוד. כל אוהדי הכדורגל משתי הערים השכנות יבואו לראות את המשחק בין קבוצה שירדה מהלאומית לקבוצה שעלתה מליגה א'. שתיהן ממוקמות קרוב בטבלה וכל תוצאה אפשרית.

12. מכבי יבנה – הפועל יהוד. כמו בשבוע שעבר, גם השבוע, יבנה במגרשה עדיפה על כל קבוצה בארצית. אנחנו מוסיפים גם X, מאחר שיהוד משחקת היטב כבר חודש. 3–0 ליבנה בשנה שעברה.

13. מכבי פ"ת – הפועל כת"ים. לדעתנו, מיקומה של פ"ת בצמרת הטבלה בארצית הוא זמני בלבד, והפסד הבית בשבת שעברה ליהוד, מוכיח זאת. למרות האמור תנצח פ"ת בשבת את כת"ים שמשחקת גרוע מאד לאחרונה.

14. הפועל חיפה – מכבי רמת עמידר. הפועל חיפה זכתה ב־3 נצחונות רצופים. עמידר הכשילה אותנו בניחוש 14 ונחשנו רק 13. עמידר גם מומחית להפתעות בטוטו ולכן נרשום משולש במשחק האחרון בטוטו. ■

ליגה לאומית

(לאחר המחזור ה־13)

		שערים	נקודות
1.	בית"ר תל־אביב	7–15	27
2.	מכבי חיפה	10–22	23
3.	מכבי נתניה	15–17	22
4.	הפועל פתח־תקוה	12–15	20
5.	מכבי תל־אביב	13–22	19
6.	הפועל באר־שבע	9– 8	18
7.	בית"ר ירושלים	13–15	17
8.	צפרירים חולון	12–15	15
9.	שמשון ת"א	10– 9	15
10.	הפועל ירושלים	11– 8	13
11.	הפועל תל־אביב	16–12	12
12.	הפועל כפר־סבא	16– 7	11
13.	הפועל טבריה	18– 8	11
14.	בני־יהודה ת"א	16– 5	5

ליגה ארצית

(לאחר המחזור ה־13)

		שערים	נקודות
1.	הפועל רמת־גן	9–23	34
2.	מכבי יבנה	7–18	25
3.	הפועל חדרה	13–17	21
4.	מכבי יפו	13–17	20
5.	מכבי פתח־תקוה	9–14	19
6.	מכבי שעריים	15–15	18
7.	הפועל לוד	10–11	16
8.	בית"ר רמלה	12–12	16
9.	מכבי עמידר	16–10	14
10.	בית"ר נתניה	15–13	13
11.	הפועל חיפה	21–12	13
12.	מכבי טמרה	11– 6	12
13.	הפועל כת"ים	13– 6	10
14.	הפועל יהוד	18– 8	9

הצעות השבוע

שיטות מלאות

	סולידי 2	סולידי x	סולידי 1	הפתעות 2	הפתעות x	הפתעות 1	הגיוני 2	הגיוני x	הגיוני 1	לעשירים 2	לעשירים x	לעשירים 1
1		X		X				X	X		X	X
2	X			X					X			X
3			X	X		X		X	X	X	X	X
4		X			X	X	X	X				X
5	X		X		X			X		X		X
6	X				X	X		X	X			X
7			X			X		X	X		X	
8			X			X		X			X	
9		X	X		X	X	X	X			X	
10			X	X				X	X		X	X
11	X		X	X	X				X	X	X	X
12		X				X	X	X				X
13	X		X	X	X				X		X	X
14			X			X			X	X	X	X

	סולידי	הפתעות	הגיוני	לעשירים
שלשות	/	/	/	3
כפולים	4	6	8	4
טורים	16	64	256	432

שיטה מצומצמת

	2	x	1
1	X	X	X
2	X		X
3	X	X	
4		X	
5		X	
6		X	X
7	X	X	X
8			X
9			X
10	X	X	X
11	X	X	X
12		X	X
13			X
14	X	X	X

שלשות 5

כפולים 4

3888 טורים מלא

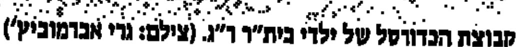
432 טורים בשיטה המצומצמת

	1: 2	1: x	1: 1	2: 2	2: x	2: 1	3: 2	3: x	3: 1	4: 2	4: x	4: 1	5: 2	5: x	5: 1
1	X				X				X	X				X	
2	X		X	X		X	X		X	X		X	X		X
3	X	X		X	X		X	X		X	X		X	X	
4		X			X			X			X			X	
5		X			X			X			X			X	
6		X	X		X	X		X	X		X	X		X	X
7		X				X	X					X	X		
8			X			X			X			X			X
9			X			X			X			X			X
10			X	X				X			X				X
11	X			X			X				X			X	
12		X	X		X	X		X	X		X	X		X	X
13			X			X			X			X			X
14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

	6: 2	6: x	6: 1	7: 2	7: x	7: 1	8: 2	8: x	8: 1	9: 2	9: x	9: 1
1			X	X				X				X
2	X		X	X		X	X		X	X		X
3	X	X		X	X		X	X		X	X	
4		X			X			X			X	
5		X			X			X			X	
6		X	X		X	X		X	X		X	X
7		X		X				X				X
8			X			X			X			X
9			X			X			X			X
10	X			X				X				X
11		X				X			X			X
12		X	X		X	X		X	X		X	X
13			X			X			X			X
14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

יש עתיד

בפעם השניה ניצחו העונה במעל 100, היחידים שעשו זאת ■ הפסד בכורה לצעירי עפולה (נערים) ■ מכבי ברוק ת"א ממשיכה "לדרוס" כל יריבותיה

קבוצת הכדורסל של ילדי בית"ר ר"ג. (צילם: גרי אברמוביץ')

ילדי כפר ויתקין היכו שנית

צבי גלפרין

הפועל כפר ויתקין (ילדים, שומרון) היא הקבוצה הראשונה שהשיגה העונה ניצחון שני של מעל 100 נקודות בנצחה את בית יצחק 101־10. הפועל אשדוד (דרום א') זכתה בניצחון ראשון ב־100 (על אורן גדרות 119־17).

התוצאות הללו, לא היקהו את עוקצה של הביקורת כלפי מאמנים וקבוצות שמעריפים שיאי־קליעה כאלו, ע"ח טיפוח משחק ההגנה. יש מאמנים שטוענים כי "מועדון ה־100" הוא גורם שלילי, שמקשה עליהם את לימוד יסודות ההגנה היעילה. נשמח אם נקבל תגובות בעניין הזה.

לעומת התוצאות הנ"ל, תוצאה לא שיגרתית ממחוז שורק: הפועל יבנה – רמת אליהו 17־13. האם היא מעידה על הגנה מעולה או רמה נמוכה?

במשחקי הנערים נוצחו העונה לראשונה צעירי עפולה בידי מגידו שמריה 76-70. שאר תוצאות ליגת הנערים (ארצית) כפי שנמסרו מאיגוד הכדורסל:

● צפון א': גליל הר וגיא – מטולה 62-96, הפועל כרמיאל – מכבי כרמיאל 42-89, מכבי כרמיאל – צפת 63-76.

● צפון ב': נוה אור – שדה אליהו 33־58, עמק הירדן – שדה אליהו 45-32, נוה אור – בית שאן 43-45, בית שאן – תבור 57־41, עין דור – טבריה 45-61, עמק הירדן – טבריה 46-51.

● חיפה א': יזרעאל עפולה – קרית טבעון 43-64, נצרת עילית – קישון א.ס.ה 58-60, נצרת עילית – מגידו שמריה 47-59, קישון – מגידו שמריה 58-72, מגידו שמריה – קרית טבעון 62-71.

● חיפה ב': אחוזה חיפה – בני נהריה 49-62, בני נהריה – חיפה כרמל 45-69, אחוזה – הפועל חיפה 64-91, קרית ביאליק – חיפה כרמל 71-77, הפועל חיפה – קרית ביאליק 52-86, חיפה כרמל – אחוזה 51-73, אחוזה – קרית ביאליק 35-120, קרית ביאליק – חיפה כרמל 63-76.

● שרון א': גבעת חיים מאוחד – בחן 37-101, גבעת חיים מאוחד – כפר ויתקין 30-63, אבן יהודה – כפר ויתקין 50-57, מכבי חדרה – כפר ויתקין 69-73, אבן יהודה – מכבי חדרה 65-69, גבעת חיים מאוחד – חדרה 49-52, אבן יהודה – כפר ויתקין 66-40, יורם חדרה – כפר ויתקין 59-60.

● שרון ב': הוד השרון – אליצור נתניה 65-72, מכבי רעננה – אליצור רעננה 74-78, שקר רעננה – בני הרצליה 55-115, הוד השרון – מכבי נתניה 61-74, הוד השרון – מכבי רעננה 54-67, מכבי רעננה – בני הרצליה 39-97, שקר רעננה – מכבי נתניה 54-88, מרכז הוד השרון – מכבי נתניה 31-81, מכבי רעננה – מכבי נתניה 62-65.

● ת"א א': אורן קרית אונו – בני ברק 63-85, קרית אונו – אנדריי ר"ג 37-53, מגל גבעתיים – הרצליה 78-56, ברוך ת"א – אנדריי ר"ג 68-105, אורן קרית אונו – אנדריי ר"ג 57-80, ברוך ת"א – אורן קרית אונו 58-77, בני ברק – הרצליה 46-72, מגל גבעתיים – הרצליה 23-77, ברוך ת"א – מגל גבעתיים 57-73.

● ת"א ב': נפשונית – בת ים 72-83, אלון חולון – תל כביר 50-73.

● מרכז א': חרוב גבעתיים – סלע ראשל"צ 72-74, גבי ת"א – סלע ראשל"צ 33-37, חרוב גבעתיים – דקל חולון 56-58, קרית אונו – סלע ראשל"צ 54-84, חרוב גבעתיים – סלע ראשל"צ 35־91, חרוב גבעתיים – קרית אונו 31-80, דקל חולון – קרית אונו 31-83, גבי ת"א – קרית אונו 31-100, הדר ראשל"צ – קרית אונו 39-69, חרוב גבעתיים – דקל חולון 64-72.

● מרכז ב': אליצור ים – מטה יהודה 37-44, מכבי ים – אליצור ים 46-103, יובל ים – מטה יהודה 75-32, יובל ים – נען 59-93, נען – לוד 51-67, אליצור ים – מטה יהודה 37-44, יובל ים – לוד 30-72, יובל ים – מטה יהודה 35-72, יובל ים – נען 50-61, יובל ים – מכבי ים 76-49.

● דרום א': מכבי רחובות – אליצור אשדוד 48-74, אליצור אשקלון – גבעת ברנר 53-76, אליצור אשדוד – אשקלון הפועל 53-84, אליצור אשקלון – אשקלון הפועל 52-54, הפועל אשדוד – אשקלון הפועל 37-67, אשקלון הפועל – גבעת ברנר 49-63, אליצור אשקלון – אליצור אשדוד 68-71.

● דרום ב': גת – רביבים 68-82, עומר – ערד 43-68, עומר – הפועל באר שבע 60-86, הפועל באר שבע – ערד 50-60, הפועל באר שבע – רביבים 52-98, הפועל באר שבע – שער הנגב 73-75, גת – עומר 74־73, גת – ערד 54-82.

ילדים: הפועל ת"א קלעה רק 11

● גליל עליון: גליל עליון – קרית שמונה 34-39, דפנה – כפר גלעדי 35-55, דפנה – גאות מרדכי 24-46, חולתא – יסוד המעלה 27-52.

● צפון: ראש פינה – גוש כיספין 31-63, קצרין – חצור 32-50, אליצור צפת – מחניים 45-56, איילת השחר – הפועל צפת 22-59, מרום הגליל – רמות גולן 44-57.

● עמק הירדן: אפיקים – מנחמיה 32-55, אשדות יעקב – בני יהודה צאלון 24-69, עין דור – חוקוק 42-73, עין גב – יבנאל 37-57.

● בית שאן: גבע – בית שאן 94-15, עין חרוד איחוד – מכבי בית שאן 32-81.

● עמקים: מגידו שמריה – הרי אפרים 25-34, יזרעאל עפולה – יפעת 33-56, שמריה – אורתודוקסים נצרת 33-60, נצרת עילית – מרגין טבעון 33-51, נצרת עילית – קישון העמק 32-43.

● מטריף: אליצור עכו – בני ביאליק 27-78, בני נהריה – צור שלום 18-89, הפועל כרמיאל – רמת יוחנן 25-58, נהריה – מוצקין 36-70, נהריה – בני כרמיאל 17-59.

● חיפה: אליצור קרית אתא – קרית שמואל 39-43, קרית ים – שלום ק"א 16-70, יגאל חיפה – קרית ביאליק 36-50.

● חדרה: יהודה חדרה – פרדס חנה 19-60, מגל – מי עמי 2-74, גן שמר אל – ג'ת 42-54, בנימינה – גבעת אולגה 12-98.

● שומרון: גבעת חיים מאוחד – מכבי נתניה 31-45, כפר ויתקין – אבן יהודה 47-55, משמר השרון – אבן יהודה 48-55, גבעת חיים מאוחד – אליצור נתניה 46-62.

● נתניה: מכבי רעננה – אליצור דרום 38-40, תפוז אבן יהודה – צעירי משמה"ש 25-40.

שרון: דקל כפ"ס – בני הרצליה 36-52, שפיים – אלפי מנשה 21-57, נרקיס הוד השרון – מרכז רעננה 39-38.

● פ"ת: בני ברק – אליאנס ת"א 23-31, גבעת שמואל – מוריעים 96-29.

● דן: רני רמה"ש – שלום ר"ג 35-43, צפון ת"א – חרוב חולון 44-34, הוד השרון – אשכול פ"ת 35-39, הוד השרון – מרכז ת"א 17-54.

● ת"א א': ברוש חולון – הפועל הרצליה 37-60, ניצן ראשל"צ – הפועל הרצליה 29-48, דרום ת"א – הפועל ת"א 11-95.

● ת"א ב': נרקיס גבעתיים – צפון בת־ים 21-61, רימון גבעתיים – דרום בת ים 19-70, נרקיס נ"צ – דרום בת ים 24-39.

● דרום א': אשקלון הפועל – אליצור אשקלון 40-52, באר טוביה – אליצור אשדוד 47-60.

● דרום ב': יד מרדכי – גוש קטיף 5-73, אופקים – עוזה 19-56.

● נגב: תמר ערד – בניש חצרים 29-64, ערבה – ערד 29-41, מכבי ב"ש – עומר עומרים 39-56. ■

15 בדצמבר 1988 ז' בטבת תשמ"ט עריכה בת רוזה בר · עריכה גראפית לוסי לבקוביץ

דברי חכמה

משהו יוצא דופן

"ואז, פתאום..." בכל ספור – כמעט – יש שלב שכזה, שבו קורה הדבר המפתיע, המרתק, שנותן טעם ומתח לעלילה. הנה, למשל, יוסף. הוא נמצא כמה שנים בבית הסהר. כואב, עצוב. ופתאום נזכרים בו בבית המלכות והוא נקרא אל המלך. ואחרי שעה קלה מכריז פרעה "אתה תהיה על ביתי, ועל פיך ישק כל עמי, רק הכסא אגדל ממך."

★

לפעמים גם אנחנו מחכים לאיזה פתאום שכזה. "הלואי שפתאום יודיעו שאין היום מבחן בלשון."

אבל, יש כמה הבדלים בין ספור ובין הדברים שבאמת. ראשית, בכל ספור קורה משהו מענין, אחרת לא היו כותבים עליו. במציאות, לפעמים לא קורה משהו מענין, והמבחן בלשון באמת מתקיים, כמו שתכנן, ואחר כך הולכים הביתה, ודי.

★

שנית – המספר מתרכז בדבר המיוחד, יוצא הדופן, ה"פתאום", אבל אסור לשכח את כל הימים האחרים שקדמו לו. אלו לא היה יוסף טורח יום יום במלאכתו בבית הסהר, לא היה מקבל תפקיד מיוחד שהפגיש אותו עם השרים, וכך לא היה קורה ה"פתאום". אנחנו צריכים לעמל בהרבה ימים רגילים כדי שבכלל תהיה אפשרות שיקרה לנו "פתאום".

★

שלישית – לא כל "פתאום" הוא מלכותי שכזה. לפעמים קורה פתאום שאולי אי אפשר לכתב עליו ספור, אבל הוא גורם לנו אשר רב. למשל – פתאום הבחנתי בערוגת שושנים בדרך מבית הספר הביתה, או – פתאום שמעון הספר חייך והיה לי טוב בלב.

דברים מפתיעים הם מענינים מאד, אבל הם קורים לעתים רחוקות, ע"כ כדאי ללמד למצא את היפי בדברים הרגילים שהם הקורים בדרך כלל, ואם יקרה גם משהו יוצא דפן מן הכלל – מה טוב. כך נוכל לחיות חיים המענינים לא פחות מספורים, ואולי יותר.

משה מאיר

ילך המחוקה צילם: רביב בן צבי

בככר המדינה

ב"ככר המדינה"
בעיר תל־אביב
מדשאה שם צנועה
ושנים עצים.

ב"ככר המדינה"
בעיר תל־אביב
כלבלבים מדי יום
לשחק מתקבצים.

ב"ככר המדינה"
ספסלים שטופי אור,
אוהבים מבקשים
מעט צל ומסתור.

ב"ככר המדינה"
חגות שתי יונים
מחפשות הן לשוא
ירק נוף, צל גנים.

(מתוך ספר שירים חדש שיופיע בהוצאת עקר)

דוד אגמון

שלום שלום

רעשה האדמה

שוב רעשה האדמה. הפעם היכה הרעש בארמניה, אחת ממדינות ברית־המועצות. כאשר הרעש מכה בעוצמה גדולה – הוא הורס בניינים, ממוטט גשרים מחריב כבישים, מנתק מערכות חשמל, טלפון, מים, גז, ביוב ועוד.

אסון הטבע הנורא הזה גם פוגע פגיעה קטלנית בבני־אדם. כאשר אני כותב שורות אלה ידוע על כמאה אלף קרבנות וביניהם רבבות ילדים. בבתי־ספר שלמים קרסו וקברו מתחתם את התלמידים.

אחת הסיבות לרעידת־אדמה היא תזוזת לוחות היבשת. קליפת כדור־הארץ מורכבת מלוחות עצומים אשר זזים לאיטם ובאזורים שונים על פני כדור ארצנו במקום התפר שבין הלוחות נוצרות, לעתים, רעידות אדמה קשות. עדיין אין האדם יכול למנוע רעידות אדמה. לו יכולנו לחזות מראש רעש, היה אפשר להזהיר את תושבי האזור המסוכן ורובם היו ניצלים.

לו היו ארצות העולם נוטלות את הכספים, הידע, המחקר והמאמץ המושקעים בפיתוח אמצעי לחימה ומשקיעות חלק מזה בפיתוח דרכים לחיזוי מדוייק של רעידות־אדמה – היו נכספים חיי אדם רבים.

עמוס בר

מה הולך

הדולפינים מצילים

בים סוער טבעה אוניה מול חופי אינדונזיה. שניים ממלחי האוניה הטבועה חייבים תודה על הצלת חייהם ל..דולפינים. להקת דולפינים שהייתה במקום הינחתה אותם בים הסוער לחוף. הדולפינים הינחו בחרטומיהם את שני המלחים במשך כל הלילה ולעיתים אף נעזרו בדחיפות עד שהשניים עלו בריאים ושלמים לחוף של אי קטן. כאשר הגיעו המלחים לאי הם הזעיקו עזרה וצוותות הצלה יצאו לים ומשו שלושה מלחים נוספים מאותה אוניה טבועה. ***

רחל שי

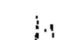
הפורץ סיפר לסבתא

הרולד שמידט, בן 27, החליט לנהל שיחה טלפונית עם סבתו דווקא בשעה שעסק בשוד דירת מגורים בוויסקונסין שבאמריקה. זה עלה לו ביוקר – שיחה זו הביאה למאסרו.

כאשר התקשר לסבתו בפלורידה מן הדירה שאותה רוקן, שכח הפורץ, כי רישום של שיחות חוץ מופיע בחשבונות הטלפון יחד עם מספר הטלפון שאליו התקשרו. שבועות מספר לאחר הפריצה קיבל בעל הדירה את חשבון הטלפון. הוא הבחין בחשבון במספר טלפון בלתי מוכר לו וסיפר על כך לאנשי המשטרה. הדבר הביא בסופו של דבר למעצרו של הפורץ.

איור: חמי ססר

כדור הצמר

רן החזיק בידו של סער, אחיו הקטן.
"אמא מחכה בבית, ולא צריך להדאיג אותה", חשב והחיש צעדיו. "יש לה די דאגות גם בלי האחורים שלנו."
סער רץ לצדו בשתיקה.
הערב ירד, ופנסי הרחוב הביטו בעינים צהובות בשני הילדים הנחפזים. הם כאילו שאלו:
"מה זה אתם ממהרים כל־כך? הרי זו שעה יפה, אפורה ורכה שקטה..."
– "איזה יפה!" – אמר סער פתאם, ונעצר.
לפניהם עמד ילד גדול מהם. נער זר. בחיקו גור־כלבים קטן, מתלתל, כמו כדור צמר אפור ורך. עיניו העגולות נצצו.
– "איזה יפה!" – אמר גם רן, בהשתאות. "הוא שלך?"
הנער שתק.
– "תן להחזיק אותו רגע" – בקש סער.
הילד הזר התבונן בהם, שותק, רגע ארך־ארך.
— "תן ללטף אותו רגע" – אמר רן בשקט, בגעגועים. הילד הגדול והשותק נשק לגור על קצה־אפו. אחר־כך מסר אותו בזהירות לידיו המושטות של רן.
הכלבלב נרעד לרגע, ומיד התרפק לו על רן, שלח קדימה שתי כפות שמנמנות, טפס על חזהו ולקק את סנטרו.
– "איזה מתוק" – מלמל סער בקנאה.
– "הוא שלך?" – שאל רן את הנער הזר, ולטף את הגור.
– "הוא שלך" – ענה ההוא, הרים רגליו – וברח...

איור: הוה אדלן

– "חכה, חכה" – צעק רן. – אסור לי להביא כלב הביתה" – אך הילד ההוא נעלם.
– "מ... מה זהו" גמגם סער בהתרגשות. "לאן הוא הלך?"
– "מה נעשה? אמא לא תכניס אותו הביתה", אמר רן.
– "ואסור להרגיז אותה" – שנן סער (לעצמו, כנראה).

– – –

הוכוח בנושא "כלב בבית – יהיה או לא יהיה" הסתיים כבר לפני חדשים רבים.

אמא, שהיא בעצם אוהבת־כלבים, קבלה דעת אבא:
"אנו גרים בקומה השמינית. אני נמצא רב הזמן בצבא. אמא עובדת. אתם שניכם עסוקים תמיד. אין מי שיטפל בכלב, יוריד אותו לטיולים, ירחץ אותו וישגיח שלא יהרס את הבית... לא יהיה כאן כלב"

– – –

וכשאבא אומר, הוא – בדרך כלל – עומד על שלו.

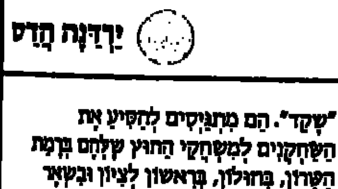
– – –

– "למה הוא עושה לי את זה, הילד הזה?"

– שאל רן בקרירות, כשאמא יצקה חלב חמים לצלוחית.
– "הוא צמא, שישתה בינתים", – אמרה ולא ענתה לו.
– "אבל איך עושים דבר שכזה?" – חזר רן ושאל.
– "אולי היתה לו בעיה עם הכלבלב..." – אמר סער.
– "עכשיו יש לנו בעיה אתו" – אמר רן.
– "אולי לא הרשו לו להחזיק אותו בבית" – אמר סער.
– "אולי יש לו כלבה, והיא המליטה עשרה גורים, ואולי אין לו מה לעשות בהם, ואולי הוא מרחם עליהם ולא רוצה למסור אותם ל"צער בעלי חיים", ואולי"... אמר רן. אך מיד גבר עליו הכעס: "אז למה הוא זורק אלינו את הבעיה שלו?"
– "הוא ראה, שאנחנו אוהבים את הגור," אמר סער בשקט. "וגם הכלבלב ראה את זה והסכים..."
– "איך אתה יודע, טפש קטן?" – צעק רן, אך ידו נמשכה אל הגור ולטפה אותו.
– "מה יגיד אבא?" נאנחה אמא.

– – –

אבא לא חזר עדין מן הצבא. הוא לא יודע, שמחכה לו הפתעה קטנה וצמרירית בבית...
לכן אין לנו סיום לספור שלנו.
ככה זה: לפעמים אין סוף לספור.
בייחוד, אם הוא אמתי.
תשאלו את הכלבלב.

ירדנה הדס

כדורסלני העתיד

ליגת הקט־סל.

כלם מכירים את שחקני הכדורסל של הליגה הלאמית שלנו, אך מעטים יודעים כי גם ילדים משחקים כדורסל במסגרת ליגה. כבר בכתות ה"ו' מתמודדים ילדים בליגת הקט־סל. משחקיהם אמנם אינם מסקרים בטלויזיה או בעתון, אבל הם משחקים בשיא הרצינות, ממש כמו המבגרים.
נספר לכם על קבוצה אחת מתוך רבות, זו קבוצת "שקד" מהפועל גבעתים. יש בה כיום שנים־עשר שחקנים, שהתקבצו אליה לפני למעלה משנתים מבתי־ספר שונים בעיר, כך שרבם לא הכירו זה את זה קדם. אבל במשך השנים הם למדו להכיר ולהתידד זה עם זה. הם נפגשים שלש פעמים בשבוע לאמונים קשים בכל מזג אויר: בימי הקיץ הלוהטים ובימי החרף הקרים והגשומים. שום תרוץ אינו

קבוצת "שקד" מהפועל גבעתים

מבטל אמון השלל בעקר אמוני כשר, למוד תרגילים ותרבה קליעות לסל. ליגת הקט־סל מחלקת למספר אזורים בגלל המספר הרב של הקבוצות, ובכל אזור מתקימים משחקי בית ומשחקי חוץ,

פעם מתקיים משחק במגרש של הקבוצה בגבעתים ופעם – באולם או במגרש של הקבוצה היריבה. כאן נכנסים לפעולה ההורים המאד מסורים של קבוצת

"שקד". הם מתגיסים להסיע את השחקנים למשחקי החוץ שלהם ברמת השרון, בחולון, בראשון לציון ובשאר המקומות. ההורים מהוים גם את קהל הצופים המעודד את הקבוצה, לפעמים אפלו בקולות רמים.
לקבוצת "שקד" הנוי מיחד: הם "מפרגנים" זה לזה. כאשר שחקן מצליח – מוחאים לו כפים; כאשר הוא נכשל – מעודדים אותו במלים חמות; הם נוהגים לחגג את ימי ההלדת שלהם במסגרת הקבוצה, ולא מזמן ארגן להם מאמנם משחק נגד ההורים, ולא תאמינו – הילדים גברו על ההורים!

בליגת הקט־סל משחקים בסלים נמוכים יותר, והמשחק נמשך רק עשרים ושמונה דקות (במקום ארבעים אצל המבגרים), אבל השחקנים הצעירים הללו מתאמנים בהתמדה וברצינות, ומי יודע – אולי עוד יצמחו מכאן כדורסלני העתיד שלנו!

חנה כץ

הוד מעלתו החתול!

סר רוברט גרנט, המושל הבריטי של בומביי, מת בשנת 1838, ובערב שבו מת, נראה חתול יוצא מפתח ביתו. המשרתים ההדים של המושל האמינו כלם בגלגול נשמות, והחליטו מיד כי אותו חתול הוא גלגול נשמתו של סר רוברט הנכבד.
מאז אותו ערב, ובמשך שנים לאחר מכן, קראו המשרתים לאותו חתול "הוד־מעלתו" והצדיעו לו בכל־פעם שראוהו עובר ליד הבית...

רוני לרנר

מצא ששה הבדלים

בין הפותרים יוגרל ספר מספריית "מעריב"

חלילו של פאן

לא כל האלים היו יפי תאר. הנה למשל האל פאן: היו לו רגלים, קרנים וזקן של תיש, וכל גופו היה מכסה שער סמיך כמו חית.
פאן היה אלילם של רועי הצאן והוא אהב לדלג ולפזז על ההרים ועל הגבעות. כל פעם הוא היה מתאהב בנימפה אחרת, אך הנימפות היו דוחות אותו בגלל מראהו המפחיד.
יום אחד התאהב פאן בנימפה צעירה ויפה והחל לחזר אחריה בעקשנות. כעורו של פאן דחה אותה וחזוריו הטרידו אותה מאד, והיא לא ידעה כיצד להפטר ממנו. היא פנתה בתחנה לאלים, שיצילו אותה ממנו. האלים נענו לה והפכו אותה לקני סוף.
התעצב פאן מאד, נגש אל קני הסוף ולטף אותם. אחר כך קטף שבעה קנים שונים בגדלם וקשר אותם בשורת זה לזה. הוא קרב את הקנים החלולים אל שפתיו וחלל מנגינה עצובה לנימפה שאהב.
כך נוצר חליל הקנים – חלילו של פאן.

ספרה על פי המיתולוגיה היונית:

רותי אהרוני

קוראים

אמא שלי קבלה במתנה ספר חדש ובו אוצר שלם של עצות ומתכונים איך לטפל באחות הקטנה שלי. אינני יודע מה עשתה אמא כשאני הייתי תינוק, היא בטוח קבלה עצות מסבתא, עכשיו עם הספר הזה אמא כבר מלמדת את סבתא איך לבשל.
הצצתי בספר, אך לא הבנתי הרבה, הכל כתוב שם בלי נקוד והיה לי ממש קשה. לכן ערב אחד בקשתי מהבייבי־סיטר לקרא לי מהספר במקום ספור שאני כבר מכיר.
זה מה שהיא קראה לי. שימו לב: אבוקדו, תירס, גבינה.
(מנה אחת המתאימה לארוחת ערב משביעה)
לוקחים אבוקדו בשל
2 כפות גרעיני תירס קפוא מבשלים
1 כף גבינה לבנה
מועכים את גרעיני התירס המבשלים במטחנה ומעבירים את המחית דרך מסננת כדי שלא ישארו חתיכות. מועכים היטב את האבוקדו ומערבבים עם מחית גרעיני התירס. מוסיפים את הגבינה הלבנה ומערבבים הכל ביחד.
אני והבייבי־סיטר נסינו לאכל את זה. היה נהדר. אם אתם רוצים לנסות, כדאי לכם. זה טעים, מזין וגם מכינים אותו בקלי־קלות.

גן פורת

כל השיאים

מאז EMPIRE STATE BUILDING כבר אינו הכי גבוה בעולם, יש גבוהים ממנו. בכל זאת, עליה על ה"אמפייר סטייט בילדינג" וחשבת חובה ונעימה לכל המבקר בניו־יורק והמונים ממתינים בתור למעליות. אם יזדמן לכם להגיע לשם, לפני או אחרי שאתם משקיפים על הנוף הנפלא המשתרע סביב מרפסת התצפית (381 מטר גבה), יש עוד משהו שכדאי לראות בבנין זה. בקומת הקרקע שוכן מוזיאון קטן "עולם השיאים של גינס". בבות בגדל טבעי מציגות את האשה הכי נמוכה בעולם, 61 סנטימטר גבה ואת הגבר הכי גבוה – 2.72 מטר; האיש הכי שמן, 485 ק"ג; האיש שרזה הכי הרבה, מ־364 ק"ג ל־105 ק"ג ועוד כאלה שיאי־עולם. גם העוגה הכי גדולה בעולם והיין הכי יקר בעולם (בקבוק "מוטון רוטשילד" משנת 1787 עולה כמעט רבע מליון שקל) מוצגים שם, יחד עם הפרות ובעלי־החיים הכי גדולים והכי קטנים. במוזיאון השיאים מוצגים גם שיאים משתנים; לדגמה, אוכלוסית העולם, שברגע שאני רשמתי, היתה 5,097,760,489 נפש ועד שרשמתי את המספר כבר עלתה בהמה וכמה עשרות (ופשוטו) או המכירות של תקליטי מדונה, מיקל ג'קסון ולהקת אבבא, שגם הן משתנות בכל דקה ודקה והדוח מגיע דרך המחשב הישר אל מוזיאון השיאים. מציגים שם גם שיאים משתנים מעולם הספורט ויש עוד שיא־משתנה, המכירות של "ספר השיאים של גינס" בכל העולם ובכל השפות – יותר מ־57 מליון עתקים ברגע שבו אני בקרתי ב"עולם השיאים".

כתבה: תהלה.

סבתא'לה

מאת: בראין סטארמר

המשך מהשבוע הקודם

